…ОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 201 (12105)
1969 оной
августын 28,
четверг

Сэн 2 мүнгэн

…Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

…еспубликын колхоз, совхозуудта 15.340 гектар таряан хадагдаба, …1 гектар кукуруза хуряагдажа, 5.745 гектар намарай паар хахалагдаба.

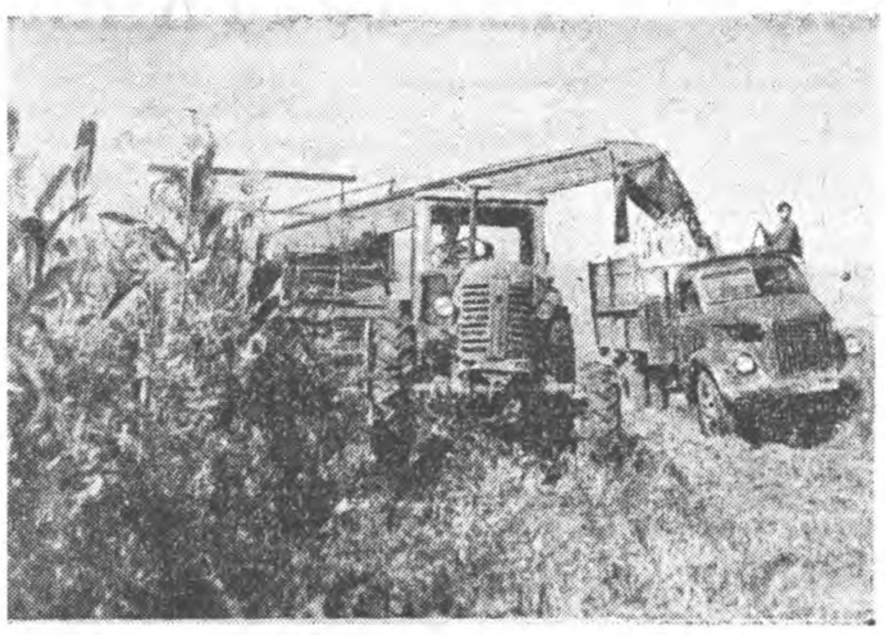
…Шэнэ ургаса хуряалгаар Захааминай, Түнхэнэй, Прибайкалиин аймагууд …үлжэ ябана.

…НОГООН УРАСХАЛ

…отделени хүрэхэеэ ябаха захада гурбан метр …урузын тужа түглы… Тэрэл тужа соо трак… зүдхэхэ абяан со… трактор, силосэй …оргдоногүй. Нэгэ хэ… байтарни, углуугай …байн шэрэһэн трактор … Наида дүтэлжэ ябаха …эй фото буулгабаб …).

…комбайнай рульда …ай энэ тужые ургуу…оо. Байгша ондо 100 … абаад, түрүүшынхеэ … болоһон Дамба Баши…зураг, зүүн талаһаа), …агша, арба найматай… Б. Ханхалдаев (2-дохи …үн талаһаа) мүнөө ур…жа ябабад.

…бүхэли үбэлдөө даал…ор дээрээ хүсэд хүрэ…бхэ гаргаһан, хабартаа …үтэгжүүлгэ тарааһан, …аар элдүүрилһэн бай…эеэ эгээн зохид бол…ан. Тиигэжэ эдэнэр …үндэр баян ургаса …тарай 220 центнер но…ваа хуряаха байбал, … 300 центнертэ хүрэ-

Ургаса хуряалга урагшатайгаар ябуулагдажа байна. Комбайнай 200 метр ябахалаар лэ, автомашинын кузов ногоогоор дүүрэшэнэ. Үшөө эды шэнээн дабшахалаарнь, хоёрдохи машина дүүрэн ашаатай боложо, фермэ тээшэ табилуулна.

Силосэй даргадажа байһан траншейн хажууда автомашинын хүрэжэ ерэхэлээр лэ, тракторист Г. Тугарин тэрэниие ябууд буулгажархина. Хэршэгдэһэн обоохой ногооеасa бариһан басагад жэгдээр тараажа үгэнэ. Тиихэлээрнь, «ДТ-75» трактор силосэй ногооe даража ороно.

Ногоо зөөхэ хүдэлмэридэ шофернууд В. Александров, А. Нагаслаев болон бусад һаадгүйгөөр ажаллана. Тэдэнэр үдэртөө гушаад эрьесэ хэнэ.

Мүнөө үедэ участогайнь хахадынь хуряагдаад, 1500 тонно силос дарагдаба. Ойрын үдэрнүүдтэ кукурузаяа хуряажа дүүргэхэ, адагынь 3000 тонно шэмэтэ силос Могой-Горхоной фермын малда бэлдэгдэхэ юм.

Залуу механизатор Д. Башкеевые кукурузашаһаар томилходоо, Туранай совхозой хүтэлбэрилэгшэд алдуу гаргаагүй. Кукурузашад тэдэнэрэй һанаһанһаа үлүүгээр ажаллаһан байна.

Л. ИРИНЦЕЕВ.
Авторай фото.

Түнхэн.

ТАРЯА ХУРЯАЛГА, СИЛОС ДАРАЛГА ЗЭРГЭ ТҮРГӨӨР ЯБУУЛХА

АВГУСТЫН 25-най байдалаар республикын колхоз, совхозуудта 15.340 гектар орооһо таряан хадагдаад, 6.624 гектарынь сохигдожо абтаба. Бүхыдөө 31.166 центнер орооһо таряан хуряагдаа гэхэ гү, али гектарай 5 центнер ургаса суглуулагдаһан болоно. Эгээн ехэ ургаса Түнхэнэй аймагта хуряагдана. Энэ аймагай ажахынууд орооһото ургамалнуудайнгаа 10 процентые хадаад, гектарай 9 центнер таряа абаба. Хоёрдохи һуурида Захааминай аймаг гаранхай. Эндэхи колхоз, совхозууд бүхы тарянайнгаа 16 процентые амяарлан хуряажа, гектар бүриһөө 7 центнер ургаса абана. Мүн Прибайкалиин, Зэдын аймагуудта таряан түлэг хуряагдажа байна. Таряа хуряаха хүдэлмэри Яруунын, Хэжэнгын, Хориин аймагуудта захалаадүй.

ЭНЭ жэлдэ республикын ажахынуудта 48.102 гектарта кукуруза таригдаһан юм. Августын 25-най байдалаар тэрэнэй миил 9.211 гектарынь хуряагдаа гэхэ гү, али 19 процентнь болоно. Силосэй энэ үнэтэ ургамалые хуряаха хүдэлмэри Кабанскын (68 процент), Түнхэнэй (64 процент) Зэдын (65 процент), Захааминай (62 процент) аймагуудта урагшатайгаар ябуулагдана. Зүгөөр Баргажанай, Бэшүүрэй, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудта таригдаһан кукурузын миил 7—9 процентнь хуряагдаад байна. Саг орой боложо, кукуруза хуряаха хүдэлмэриие гэдэргэ татахань аюултай. Тиимэһээ бүхы хүсэеэ кукуруза хуряалгада зорюулха шухала.

НАМАРАЙ эртын паар хабарайхиһаа дутуугүй ашаг үрэтэй гэжэ мэдээжэ. Тиигэбэшье энэ хүдэлмэри ааляар ябуулагдана. Республика дотор бүхыдөө 5.745 гектар намарай паар элдүүрилэгдээ гэхэ гү, али түсэб 5 процент дүүргэгдэнхэй. Намарай паар хахалагдаха түсэб Захааминай, Кабанскын, Прибайкалиин, Түнхэнэй аймагуудта 8—15 процентдэ хүргэгдэнхэй. Хэжэнгын, Хориин аймагуудта намарай паар мүнөө хүрэтэр хахалагданагүй.

КОМБАЙНААР ХУРЯАНА

Яруунын совхозой элдин талаар хоёрдохи һараяа хура бороо таһарнагүй. Сагай уларилай иимэ эрхэ байдалда үбһэ ногоо һайханаар хуряажа абахань бэрхэтэй болонхой. Гэбэшье хура бороондо һаатангүй, шэмэ ехэтэй үбһэ тэжээл бэлдхэжэ абахын тула эндэхид бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэнэ. Малай үбэлжөөнүүдтэ дүтэ сабшагдаһан зөөлэн ногоон витамин ехэтэй тэжээл болгогдохоор, хашаа хорёогой армагууд соогуур хадагалагдана. Зарим звенонууд ехэнхи үбһэеэ вентиляторaар бүлеэн агаар үлеэлгэжэ хатаана. Хүбшын үбһэшэд отогууд дээгүүр үбһэеэ 3—4 центнерээр сомоно.

Мүртөө хатаһан үбһэ богонихон болзор соо хуряажа абахын тула элдэб техникэ хэрэглэгдэнэ. Мүнөө жэл эндэ түрүүшынхиеэ «СК-3» комбайн үбһэнэй баал суглуулдаг. Иимэ комбайнай хутагын эрын орондо подборщик табижа, барабаниинь абана. Хойноо шагтагалагдаһан тракторай тэргын үбһөөр дүүрэһэн газартань орхёод, ондоо тэргэ шагтагална. Үбһэтэй тэргыеньтрактор һүриин хажууда абаашадаг.

В. НИМБУЕВ.

О

Энэ зураг дээрэ харуулагдаһан Лубсан Базаровна Дымбренова Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын огородой бригадир. Түрүү агротехникые ажалдаа тааруулан хэрэглэжэ шададаг дээрэһээ энэ бригадынхид жэлһээ жэлдэ огородой эдеэнэй үндэр ургаса абадаг юм.

500 центнер үгэрсэ, 240 центнер капуста, зуугаад центнер һонгино, редис, укроп гэхэ мэтэ огородой эдеэ мүнөө жэл тушааха түсэбөө энэ бригадынхид нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэһэн байна.

Х. МУНИНАЙ фото.

…УЗИКУ—ТЭЖЭЭЛЭЙ ҮНЭТЭ УРГАМАЛ

…Куузику, тэрэнэй эшэ зүбөөр хуряажа һураха. *Энэ ургамалай үрэһэ ажахы бүхэндэ абадаг болохо.*

…брюквэ — куузику гээ… һарын 2-дохи хахадай … гү, али 3-дахи декадын … хүйтэнэй бууxaһaa …адаг юм. Эхэ оронойм… областьнуудта энэ урга… хуряажа абадаг: …набшыень абаад, удаань …даг. Энэнэй эшэнь бу…дайхиһаа ехэ урга…тарай 150—250 цент… тэрэнь эбэртэ бодо мал…тэй тэжээл болоно. …сыень тоо бүридхэлдэ … хэрэглэдэг болохо шу… ургамалай набшые …рые тодорхойлходоо, …һан үдэртөө малда … али силостэ дарахаар … ургамалай жэжэлэгдэ… үглөөдэр болотор хэб…огүй.

… набшаһые хуряа… …Д-3 түхэлэй набшаһа …ина гү, али КИР-1,5 … жэжэлдэг косилка …зохид. Эдэ агрегадуудые …хэдээ, тракторай, …дадаг машинануудай, …нүүдэй мөөрэнүүдые …тэй, 180 сантиметр …ар тааруулха. Эшэнүү…рганудай үндэрыень …эн томо корнеплодой …гүйгөөр табиха хэрэг-…

…ргамалай эдеэ хуряаха …р хүндэ хүдэлмэри бо…дэ, энээнэй ургасань …лагань хүсэд оньһо…й байһа бшуу.

…эшэ набшаһыень хуряа…, эдеэень суглуулжа … энэ хоёр хүдэлмэ… ехэ забһар гаргабал, …тэ бодосуудай хүсөөр …һан гаража захалдаг. …й ургасые доошонь оруулдаг. Олохон ажахынуудта куузикугай эдеэень хуряахын тула свеклын комбайнуудые, свёклын эдеэе ургэжэ үгэдэг, малтадаг машина түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэдэг. Мүн хартаабха малтадаг, газар гүнзэгыгөөр элдүүрилдэг түхеэрэлгэ, шаблаагүй плугуудые болон бусад машинануудые хэрэглэдэг байха юм. Мухар-Шэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхоздо свёклын комбайнуудаар куузику хуряаһан юм. Тиихэдээ тэрэниие нилээд хубилгажа үгөө: набшаһа отолдог түхеэрэлгыень, набшаһа суглуулдаг бункерыень абажархёод эдеэнь буулгадаг транспортёрой налууень бага болгожо үгөө.

Эрхүүгэй хүдөө ажахын туршалгын станцида куузикугай эдеэе хуряахадаа, Е-675/1 түхэлэй хубилгагдаһан комбайн ябуулдаг. Тиимэ комбайниие хубилгахадаа, нэн түрүүн ехэ элеваторай хойно байдаг бүхы оньһо, механизмуудые абажа орхиһон байха юм. Энэ түхэлэй комбайн хэрэглэхэдээ, ургамалай эдеэ малтадаг дискнүүдые һайнаар тааруулна.

Куузикугай эдеэе һайнаар хадагалхын тула тэрэниие овощехранилищида орхидог. Зүгөөр эды ехэ ургасые хадагалха байра хүртэдэггүй. Тиимэһээ тэрэниие үбэлдөө газаа обоохойдо байлгахада, тэрэнэй шэмэтэ зүйлнүүдынь нилээд хородог, хожомоо эдеэень гэдхээхэ гэжэ үлүү гаргаша хэгдэдэг байна.

Энэ ургамалай эдеэнэйнь ашаг шэмые бүрин үлөөхын тула, тэрэниие силостэ дарахада һайн. Эдеэень жэжэлхэдээ ПСН-1 түхэлэй силос ашадаг түхеэрэлгэ, юумэ жэжэлдэг КИР-1,5 түхэлэй косилка, силос хуряадаг СК-2,6 комбайн, мүн КИК-1,4 янзын электрын хүсөөр хүдэлхөөр хубилгаһан косилкые хэрэглэжэ болохо. Тэрэниие силостэ дарахадаа, эшэтэйнь суг хэдэг, мүн тэды шэнээн зелёнко гү, али һолоомо нэмэлсэдэг гуримтай. Зарим ушарта тэрэниие хадагалха түхеэрэлгэнүүдэй үгы байбал, эдеэень обоолоод, дээрэһээнь һолоомоор һайса хушадаг юм. Гадна тэрэниие хадагалхын тула силосэй нүхэ, траншейнүүдые хэрэглэхэдээ, дээрэһээнь һайнаар хушаха, агаарай гаража байха хоолойнуудые хэхэ ушартай.

Тэжээлэй брюквэ—куузику гээшые бүхы түрэлэй мал дуратайгаар эдидэг. Энэнь малай бэедэ угаа туһатай, бүдүүн тэжээлые буйлуулхадань, бэедээ шэнгээхэдэнь һайн.

Буряадай хүдөө ажахын туршалгын стандица ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Михайловагай ударидалга доро һаамхай үнеэдтэ куузику эдюулжэ туршалга хэгдэһэн байна. Тиихэдэ сүүдхэдэ 15—18 килограмм корнеплод эдюулхэдэ, үнеэнэй һүн дунда зэргээр 0,3 килограммаар дээшэлнэ. Тиимэһээ сүүдхэдээ 12—15 килограмм һү үгэдэг үнеэдтэ 15—20 килограмм куузику эдюулхэдэ зохид.

Манай республикын байгаалиин, сагай уларилай эрхэ байдалда куузикугай үрэһэ ехээр абажа болохо байна. Үрэһэ ургуулжа абахын тула дулаан 90—100 үдэр хэрэгтэй.

Тиимэһээ куузикугай эхые май һарын хоёрдохи хахадта һуулгабал, үрэһыень хуряажа үрдихэ болоно. Үрэһыень хуряаха болзорые тодорхойлходоо, буурсагайнь бууралтажа, эдеэнэйнь хүрин боложо байха үе баримталдаг. Үрэһэнэйнь жэгдэ эдеэшэдэгтүй байһан дээрэһээ тэдэниие 2—3 удаа таһалжа хуряадаг. Түрүүн эдеэтэй буурсагуудыень отолоод, наранда гү, али һарабша доро хатаагаад, һүүлээрнь сохижо абадаг.

Хэрбээ үрэһэндэ таригдаһан газарайнь гектарһаа ехэ бэшэ байгааһаа, үрэһэ суглуулха хүдэлмэрые гараар хэжэ болохо. Үрэһэнэй энээнһээ ехэ газарта ургуулагдаһан байбал, СК-3, СК-4 комбайнуудые хэрэглэдэг юм. Тиихэдээ барабанайнь эрьесые минутада 400—500-һаа ехэ болохогүйгөөр тааруулдаг.

Сохижо абаһан үрэһэеэ 13 процент шиигтэй болоторнь хатаадаг. Тэрэниие сэбэрлэхын тула орооһо сэбэрлэдэг ямаршье машина хэрэглэжэ болохо. Зүгөөр тэрэнэй решетоень тааруулжа үгэдэг.

Хойто жэлдэ энэ ургамалай үрэһэ һайнаар ургуулжа абахын тула мүнөөнһөө һаналаа табиха, һайн эшэ — эхэнүүдые суглуулжа абахые оролдохо болоно. Үрэһэндэ хадагалагдахаар хараалагдаһан эхэ — эдеэнүүдыень сентябриин хоёрдохи хахадһаа оройтуулангүйгөөр, хүйтэнэй бууxaһaa урид абадаг гуримтай.

Хранилищидэ хадагалхынгаа урда тээ эдеэнүүдыень томо жэжээрнь илгадаг. Үрэһэндэ хадагалхын тула хэды шэнээн эшэ үндэһэн хэрэгтэйб гэжэ тодорхойлхо болоно. Тиихэдээ гектарай дунда зэргээр 8—10 центнер үрэһэн абтадаг гэжэ хараалхада зохид. Эды шэнээн үрэһэ абахын тула 25—34 мянган эшэ-эдеэ хадагалха ушартай. Хэрбээ ажахы гансал өөрынгөө хэрэглэмжые үрэһөөр хангаха гэбэл, 2—3 мянган эшэ-эдеэ хадагалбал, хүрэхэ жэшээтэй.

Үрэһэ ургуулжа абахын тула түхэреэн, түхэреэншэг эдеэнүүдыень шэлэжэ абадаг. Набшаһыень отолходоо эдеэнэйнь дээдэхи гүлгые үлөөхэ, набшаһануудайнь узуурые 1—2 сантиметр утаар орхихо эрилтэтэй. Эдеэнэйнь дээдэ талань бүхыдөө 10—20 сантиметр байха болоно. Тиигэжэ үрэһэндэ үлөөгдэхэ эдеэень зүбөөр шэлэжэ, отолжо абаха гээшэ ехэ удха шанартай. Шэлэгдэһэн эхэ—эдеэень зөөхэдөө, гэмтээжэ болохогүй. Илангаяа дээдэ талынь гүлгые хухалжа огто бүтэхэгүй. Гэмтээгдэһэн эдеэн мууса хадагалагдадаг, үжэдэг, муу үрэһэ үгэдэг байха юм.

Тиимэ эдеэнүүдэй үрэһэн хоёр неделеэр оройтожо абтадаг. 2-һоо 5 килограмм хүрэтэр татадаг эдеэнүүдһээ эгээн ехэ үрэһэн абтадаг.

Куузику гэжэ тэжээлэй брюквэ манай республикада, бусад областьнуудтал адли, саашадаа ехээр таригдадаг болохо байна. Тиимэһээ ажахы бүхэниие хэрэгтэй соонь үрэһөөр хангаха аргагүй байна. 1970 онһоо захалжа республикын ажахы бүхэн өөһэдыгөө үрэһөөр хангадаг болохо зэргэтэй. Ушар иимэһээ ерэхэ жэл үрэһэ ургуулха эдеэнүүдые мүнөө үедэ шэлэжэ абаад, һайнаар хадагалха шухала болоно. Республика доторнай куузикугай үрэһэ ургуулжа абадаг ажахынууд олон болонхой. Жэшээнь, Байгалай, Шергинскэ совхозууд, Ивалгын ОПХ болон бусад ажахынууд жэл бүри куузикугай үрэһэ ургуулжа абана.

Эхэ болохоор абтаһан эдеэнүүдые һургаагаар хэгдэһэн саханууд дээрэ табижа, хартаабха хадагалдаг газарайхидал, дулаан байрада хэхэ.

Е. ИВАНОВА,
Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ.

ГҮРЭН ТУХАЙ, СОЦИАЛИС ДЕМОКРАТИ ТУХАЙ ЛЕНИНЭЙ ҺУРГААЛ

СОВЕТ БА ГАДААДЫН ЖУРНАЛИСТНУУДТА ЗОРЮУЛАГДАҺАН ПРЕСС-КОНФЕРЕНЦИ МОСКВАДА БОЛОБО

СССР-эй МИД-эй Хэблэлэй таһагаар августын 26-да Москвада зарлагдаһан, совет ба гадаадын журналистнуудай пресс-конференци «Социалис гүрэн ба социалис демократи тухай Ленинэй һургаал, тэрэниие СССР-тэ бэелүүлгэ» гэһэн темэдэ зорюулагдаа.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ И. В. Спиридонов сугларагшадай үмэнэ үгэ хэлэбэ. Тиихэдээ гүрэн тухай һургаалда В. И. Ленинэй оруулһан асари ехэ хубита тухай дурдаа. Буржуазна засагтай жэшэшэгүй дээдэ зэргын, шэнэ түхэлэй гүрэнэй засаг бологшо Соведүүдэй удха шэнжые Ленин тодорхойгоор элирхэйлэн зааһан байгаа гэжэ И. В. Спиридонов тусхайлан тэмдэглэбэ. Пролетариадай үмэнэ, бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй үмэнэ Ленинэй агуу ехэ аша габьяань юуб гэхэдэ, пролетариадай диктатурын бэелүүлэгдэжэ боломоор политическэ түхэл шэнжэнүүдэй нэгэн мүн гэжэ Соведүүдэй удхые тодорхойлон тайлбарилһан байна. Манай ороной эрхэ байдалда ажалшадай засагай эгээл таарамжатай түхэл маяг болохо Соведүүд тухай Ленинэй тодорхойлгын зүб байһые түүхын дүй дүршэл бүрин тодоруулаа. Гэхэтэй хамта СССР-тэхи социалис, коммунис байгуулалтын үеэр Совет засаг эмхидхэлгын шэнжэ ба ёһо гуримда олон шэнэ юумэн оруулагдаһан байха.

Совет засаг гээшэ совет арадай сүлөөтэ эрхые бодото дээрэнь бэелүүлэгшэ мүн. Ленинэй энэ хараа бодол социалис засаг түрэ бэелүүлгын эшэ үндэһэн болонхой. Совет засагай арадай удха шэнжэ тухай, социалис гүрэн ба обществын хэрэгүүдые эрхилхэ ябадалда ажалшадые үргэн олборнь хабаадуулха тухай Ленин багшын һургаал заабари 1961 ондо баталагдаһан КПСС-эй Программа дотор саашанхи бэелэлээ олоһон байна. Соведүүдэй үүргые улам дээшэлүүлхэ шухала тухайда КПСС-эй XXIII съезд заагаа һэн.

Соведүүд гүрэнэй засагай зургаанууд байхаһаа гадна, мүн арад зоной өөһэдынь захиргаанай зургаанууд болоно. Энэнь тэдэ зургаануудта хабаададаг хүнүүдэй бүридэлһөө түбхын түрүүн харагдана. Соведүүдэй, илангаяа нютагай Соведүүдэй, депутадуудай тон олонхинь үйлэдбэри дээрэ ажалладаг хүнүүд байдаг. Эдэнэр Соведүүдэй хүдэлмэридэ хабаадахадаа, гүрэнэй уялга дүүргэхэһээ гадна, мүн ажалладаг газарайнгаа, ажалшадай коллективүүдэй ниитын даалгабари бэелүүлдэг байна. Арад зоной өөһэдынь захиргаанай зургаанууд бологшо Соведүүдэй ниитын удха шэнжэнь үшөө юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, тус зургаануудай хүдэлмэриин тон ехэ хубиие депутадууд, Соведүүдэй эдэбхитэд түлөөһэгүйгөөр, һайн дураараа бүтээдэг.

И. В. Спиридонов совет демократиие, тэрэнэй гол шэнжэнүүдые тодорхойлон тайлбарилха зуураа, иигэжэ тэмдэглэбэ: пролетариадай диктатура мүн баһа ажалша ангинуудта хабаатай эгээл үргэн демократи болоно гэһэн Ленинэй тодорхойлгын тон зүб байһые түүхэ лаблан баталаа. Совет демократиин буржуазнаһаа илгаань юуб гэхэдэ, энэмнай жэшээлэшэгүй үргэн, гүн гүнзэгы байна. Социалис демократи совет арадай ниитын, гүрэнэй ба ажахын бүхы хэрэгүүдтэ хамаадана. Совет засаг ажалшадта үргэн ехэ, демократическа эрхэ олгоно.

И. В. Спиридонов совет социалис демократи хүгжөөхэ хэрэгтэ Коммунис партиин дүүргэдэг үүргэ тухай тогтон хэлээ. Совет общество дотор нэгэ партиин залан ударидадаг байһые баримта болгон совет демократиие муушалха гэһэн буржуазин хархис номнолшодой һэдэлгэнүүд ямаршье үндэһэ баримтагүй. Буржуазин ашаг туһые баримталдаг, аршалан хамгаалдаг политическэ партинууд социализмын үедэ оршон байха социальна ямаршье үндэһэ һууригүй. Парти гээшэ ангиин нэгэ хубинь байдаг, тиимэһээ тэрэ ангиин түлөөлэгшэнь болохо ёһотой бшуу. Социалис оронууд дотор мүлжэгшэ ангинуудай үгы хадань, тэдэнэй партинуудшье оршон байха эрхэеэ үни алданхай гэжэ И. В. Спиридонов хэлэбэ.

(ТАСС).

СОВЕТ КИНОИСКУССТВЫН ЭХИ АБАҺАН ҮДЭР

Совет кинематографи өөрынгөө табин жэлэй ойе һайндэрлэжэ байна. В. И. Ленин 1919 оной августын 27-до киногой промышленностиие гүрэнэй мэдэлдэ оруулха тухай Арадай Комиссарнарай Соведэй декредтэ гар табиһан юм.

«Киное олониитын эрхэ мэдэлдээ оруулхадань, социалис соёлой ёһото ажал ябуулагшадай гарта киногой ороходонь, энэмнай олониитые гэгээрүүлхэ хүсэн түгэс арганудай нэгэн болохо байха» гэжэ бүри 1907 ондо В. И. Ленинэй уридшалан хэлэһэн үгэнүүд бодото дээрээ бэелэнхэй. Совет киногой гаталан ерэһэн хэдэн арбаад жэлые эрьен хараад байхадаа, манай орон доторхи кинематографиин искусство обществын соёл болбосоролой таһаршагүй хубинь, хүмүүжүүлгын нүлөө ехэтэ арга нүхэсэл болоо гэжэ баталан хэлэмээр.

Манай искусствын ехэ һайн юумэ хэһэндэнь омогорхохо эрхэтэйбди, гайхамшаг үе сагта, коммунизм байгуулжа байгаа манай арадай туйлалтануудта таарама байхые хүсэнэбди. Юундэб гэхэдэ... «кино хадаа бүхы искусствануудһаа бидэндэ тон шухалань болоно» гэжэ Владимир Ильич Ленинэй хэлэһэн сэсэн мэргэн үгэнүүдые бидэнэй нэрээр, тус бүридэмнай зорюулан хэлэсэһэн үгэ гэжэ ойлгон мэдэрнэбди.

СЛОВАЦКА НАЦИОНАЛЬНА ВОССТАНИИН БОЛОҺООР 25 ЖЭЛЭЙ ОЙ ТУХАЙ

ЧССР-эй посольстводо пресс-конференци болобо

Немец-фашис булимтарагшадта эсэргүүсэһэн тэмсэлдэнь, Чехословакиие сүлөөлхэ хэрэгтэнь шухала үүргэ дүүргэһэн Словацка национальна восстаниин болоһоор 25 жэлэй ойе Чехословакиин ажалшад, эдээнтэй хамта бүхы түрүү хүн түрэлтэн, мүнөө баярай оршон байдалда тэмдэглэжэ байна.

Энэ түүхэтэ үдэртэ зорюулагдаһан пресс-конференци августын 26-да Москвадахи ЧССР-эй посольстводо болоо.

Чехословакиин Социалис Республикаһаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Владимир Коуцкий пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, чех, словак арадуудай олон жэлэй, хүндэ хүшэр, антифашис тэмсэлдэнь баатар габьяата тэмсэлээрээ туһа хүргэхын тула словак арад хорин табан жэлэй урда тээ нацис богоолшологшодто, тэдэнэй туһамаршадта эсэргүүсэн гартаа буу барижа бодоһон юм гэжэ һануулба.

Тэрэ үеэр Совет Арми Польшын газар дээрэ гитлеровскэ сэрэгүүдые бута сохёод, Вислэ мүрэнэй эрьенүүдые үргэн фронтоор эзэлхэтэеэ хамта, Карпадай хойто хоншоорнуудта хүрэһэн байгаа гэжэ элшэн сайд тэмдэглэбэ. 1944 оной зун Совет Армиин туйлаһан гайхамшаг илалтанууд фашис арминуудай Европодохи ара талын задагайран доройтолгодо шиидхэхы туһа хүргэһэн юм. Эдэ илалтануудые богоолшологдоһон арадууд ехэ баяртайгаар угтаа бэлэй. Чехословакиин зүүн хилэдэ совет сэрэгүүдэй дүтэлһэн ушар словак арадта тон шухала дэмжэлгэ болоо һэн.

Словацка национальна восстани хадаа Карпадые хамгаалжа байһан гитлеровецүүдэй арминуудайнь ара талада аюул тохёолдуулһан юм. Немецүүдэй командовани Карпадай хадануудые хэрэглэн, хамгаалгаяа бэхижүүлхэ хүсэлтэй байһан. Восстаниин болоһон район худар фронтын ондоо участогуудһаа фашис дивизинүүд яаралтайгаар асарагдаад, сентябриин эхеэр Словакида хүндэ хүшэр байлдаанууд боложо эхилээ бэлэй.

Чехословакиин Коммунис партиин түлөөлэгшэд тон яаралтай туһаламжа үзүүлхыень гуйжа, Советскэ правительствада хандаһан байгаа. Советскэ Союз эгээл богонихон болзор соо тиимэ туһа хүргөө һэн. Тэрэшэлэн Людвиг Свободын командалдаг чехословак частьнууд байлдаанда ороод, совет частьнуудтай хамта ябажа, фашис булимтарагшадһаа Эхэ ороноо удаа дараалан сүлөөлжэ эхилһэн байна.

Словацка национальна восстани чехословак арадай национально сүлөөрэлгын тэмсэлэй түүхэдэ алтан үзэгүүдээр бэшэгдээд, хэтэ мүнхэдөө үлэхэ. Гитлеровскэ фашизмда эсэргүү чехословак коммунистнуудай, бүхы патриодуудай тэмсэлэй эгээн шухала шатань энэ восстаниһаа эхи абаһан юм. Тус тэмсэлэй түгэсхэлынь—Прагадахи восстани, 1945 оной майн 9-дэ Чехословакиие баатар габьяата Совет Армиин сүлөөлһэн ябадал болоһон. Совет арад ехэ гэмтэл хохидолдо оробошье, интернациональна уялгаяа эсэстэнь хүрэтэр дүүргээ гэжэ элшэн сайд онсолон тэмдэглэбэ.

В. Коуцкий корреспондентнүүдэй асуудалнуудта харюусаа.

Словацка национальна восстани тухай документально хроникальна фильм пресс-конференциинхидтэ харуулагдаа. (ТАСС).

Сибириин шасаргана—элүүр энхын нүхэсэл

БАРНАУЛ. (ТАСС). Шасарганын эм домто шанарые хэрэглэхэ асуудалда зорюулагдаһан Бүхэроссин зүблөөн эндэ нээгдээ. Энээндэ Москвагай, Барнаулай, Краснодарай, Горькиин, Уфагай, Улаан-Үдын ба манай ороной бусад городуудай эрдэмтэд болон селекционернүүд хабаадана.

Багшанарай августын суглаануудhaa

ЗОРИЛГОНУУДАА ЗҮБШЭНЭ

ЗАКАМЕНСК (Телефоноор абтаба). Эндэ аймагай багшанарай зүблөөн эхилбэ. Зүблөөн дээрэ гурбан асуудал табигдаа. Нэгэдэхинь — «Коммунис болон хүдэлмэрншэнэй партинуудай уласхоорондын Московско зүблөөнэй дүнгүүд тухай» (элидхэлшэ — БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, КПСС-эй обкомой гэшүүн В. А. Сахьянов), хоёрдохинь — «Ажалшадай идейно-политическэ хүмүүжүүлгэдэ багшанарай хабаадалга» (элидхэлшэ — КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь Б. И. Николаев). Удаадахи асуудалынь — «Агуу ехэ ойдо — эрхим угтамжа» гэһэн элидхэл: (АймОНО-е даагша З. А. Пирогова).

Энэ жэлдэ тусхай һургуулинуудые дүүргэжэ ерэһэн дүшэ гаран залуу нүхэдые багшанар болоһонтойнь дашарамдуулан, зүблөөнэй эхиндэ баяр баясхалангай ёһолол болоһыень онсо тэмдэглэмээр.

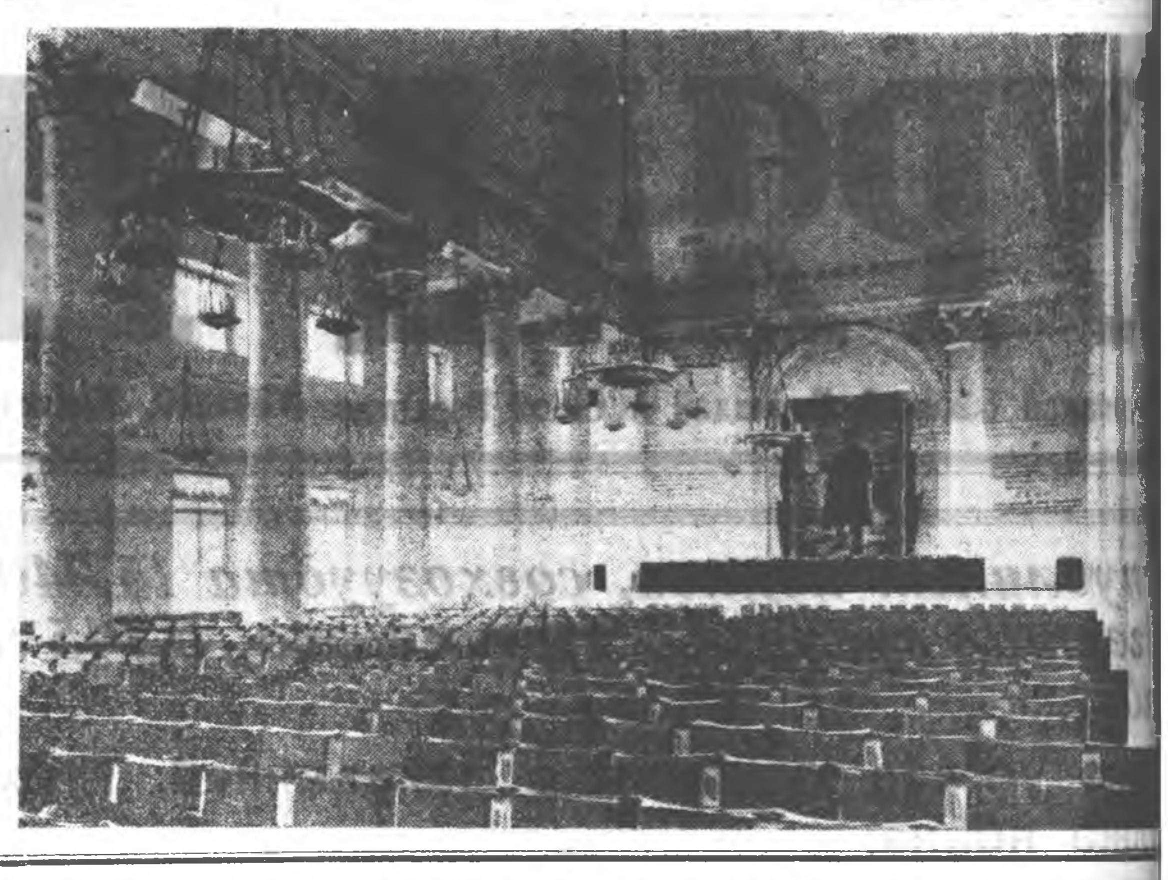
Табигдаһан асуудалнууд үргэнөөр зүбшэн хэлсэгдэжэ, тус тустань шиидхэбэринүүд абтаба.

В. И. Ленин, Демьян Бедный ба Украинаһаа делегат Ф. Панфилов РКП(б)-гэй VIII съезд дээрэ. Москва, 1919 оной мартын 18—23.

ТАСС-ай фотохронико.

ЛЕНИНГРАД. Смольно. 1917 ондо эндэ Октябриин социалис революциин штаб байһан юм; эндэһээ В. И. Ленин революцие хүтэлбэрилөө. Смольнодо Сэрэгэй-революционно комитет байрлаһан юм. Актова зал соонь Советүүдэй Бүхэроссиин хоёрдохи съезд үнгэргэгдэһэн байгаа. 1917 оной ноябриин хахадһаа 1918 оной мартын 10 болотор Смольнодо В. И. Ленин ажаһууһан юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Смольнын Актова зал.

ТАСС-ай фотохронико.

ХАРАА ТҮСЭБНАЙ ЕХЭ

Манай бүхы совет арадтай хамта республикымнай Хойто-Байгалай аймагай ажалшад агуу-ехэ багша В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө тэмсэлдэ оролсонхой.

Бүри үнгэрһэн жэлэй октябрь һарада КПСС-эй райкомой пленум дээрэ энэ асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн юм. Аймагай промышленна предприяти, колхозуудай хараалһан хэмжээ ябуулганууд анхаралтайгаар харагдажа, баталагдаа бэлэй. Тинхэдээ урдаа табигдаһан гол зорилгомнай гэбэл, багша Ленинэй ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, коллективүүдэй үмэнэ байһан түсэб даабари үлүүлэн дүүргэжэ, аймагай экономико болон соёл культура саашадань хүгжөөхэ талаар горитой алхам хэхэ гэжэ хэлсэгдээ бэлэй. Энээнэй тула бүхы хэмжээнүүдые абаха, бии байһан арга боломжонуудаа элирүүлэн хэрэглэхэ, ажалшадай эдэбхи үүсхэл дэмжэн бадаруулан, хүсэ шадалынь элсүүлхэ зорилго эхин партийна организацинуудай, ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэ табигдаһан байна.

Тэрэ сагһаа хойшо жэл тухай болоно байна. Энэ хугасаа соо юун хэгдээб, ямар амжалта туйлагдааб, үшөө юун хэгдэхэ ёһотойб гэһэн асуудал гарана.

Энээндэ хүсэдөөр харюусахын түлөө ажал хүдэлмэриин дүн дээрэ тообхоноор тоотолтой гэжэ һанагдана.

Аймагаймнай экономикодо агнуури, загаһа барилга горитой һуури эзэлдэг. Ангай арһа бэлдэхэ гүрэнэй түсэб нёдондо 115,7 процент, загаһа барилгаар 106 процент дүүргэгдэһэн юм. Гадна гүрэндэ мяха, һү худалдаха түсэб холо үлүүлэгдэһэн байгаа. Коопзверопромхозоймнай ангуушад бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ 3-дахи һуури эзэлжэ, Центросоюзай хүндэлэлэй грамотада, мүнгэн шанда хүртөө бэлэй. Ангуушаднай энэ жэлдэшье һайнаар хүдэлжэ, түсэбөө үлүүлжэ ябана.

Ангуушадһаа загаһашад, геологууднай гээгдэнэгүй. 1966—1968 онуудта геологуудай оролдолгоор аймагай газарай дайда дээрэ ашагта малтамалнуудай шэнэ шэнэ баялигууд олдоо. Үнгэрһэн хабартаа загаһанай заводой болон «Победа» колхозой загаһашад 1100 гаран хаб загаһа барижа, гүрэндэ тушаагаа. «Рассвет», «Победа», «Дружба» колхозойхид мяха, һү үйлэдбэрилгэ, худалдалгаяа дээшэлүүлжэ шадаа.

Илангаяа «Рассвет» колхозойхид энэ талаар байгша ондо һайн амжалта туйлана. Жэшээлхэдэ, 1968 оной июлиин 1-нэй байдалаар тус колхоздо үнеэн бүриһөө 1033,2 килограмм һүн һаагдаһан байбал, харин байгша оной энэ хугасаада 1058 килограмм абтаһан байна. Манай аймагай байгаалиин эрхэ байдал, малай үүлтэр эндэ хараадаа абаха шухала. Аймаг, колхоз соогоо эрхим һаалишад гэжэ тоологдодог И. Н. Батурчина, Е. Н. Семушева болон бусад бүри ехэ һү һаажа шадаа.

«Победа» колхозой загаһашад июль һарынгаа түсэб 310 процент, загаһанай заводойхид—146 процент дүүргээд, августын эхеэр загаһа бариха 3-дахи кварталай түсэб дүүргэбэ. К. Сверлов, Н. Малыгин («Победа» колхозһоо), Г. Аникин, А. Балдаков, К. Печкин (загаһанай заводһоо) гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг загаһашадай бригаданууд түсэб даабаряа холо үлүүлнэ. Жэшээлхэдэ, Г. Аникинай бригадынхид августын түрүүшын арбан хоногто 80 центнер бариха түсэбтэй байбал, 100 центнер загаһа гүрэндэ тушааһан байна.

«Дружба» колхозой орёнуудай фермэ дээрэ энэ жэлэй түл абалга эмхитэйгээр үнгэрөө. 100 эхэ орёо дээрэ тоолоходо, 70 толгой, хамта 375 толгой түл абтаа. Тиигэжэ тус колхоздо мяха үйлэдбэрилгые саашадаа дээшэлүүлхэ арга боломжо хүсэд бии болоо. Энэдэхи орошодой туйлаһан амжалтада коммунистнууд Е. Т. Ганюшин, С. М. Симорчин, Т. И. Гангина гэгшэдэй хубитань тон ехэ. Оронуудые һайнаар харууһалжа, арьяатанһаа тэдэниие һэргылэн хамгаалжа, түл абалгые һайнаар үнгэргэжэ шадаа бшуу.

Гадна тус колхозой ангай фермэ (даагшань Н. Р. Шереметов) һайн амжалтатай. Эндэ эхэ песец бүриһөө дунда зэргээр 6,3 гүлгэн абтаһан байна. Тиихэдэ коопзверопромхозой фермэ дээрэ 7,8 гүлгэн абтанхай. Ангуудые харууһалагшад Т. И. Шахерова, В. Н. Юрьева, Е. Н. Хохмцова болон бусад ажал хүдэлмэридөө магтаалтай ябана.

Байгша ондо байгаалиин эрхэ байдалай хэды таарамжагүй байбашье, аймагай колхозууд үбһэ хуряалгые һайн бэлэдхэлтэйгээр угтаад, эдэ үдэрнүүдтэ тэжээл бэлдэлгэеэ эмхи гуримтайгаар ябуулжа байна. Һууриин тосхонуудай эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд, албан хаагшад колхозуудта ехэ туһаламжа үзүүлнэ.

В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлдэхэ гээшэмнай имагтал ажал хүдэлмэри бэшэ ха юм.

Алдарта ойдо бэлдэхэ зуураа, аймагай ажалшад бусадшье асуудалнуудые—ажаһуудалай, соёл сурталай асуудалнуудые шиидхэлгэдэ анхаралаа хандуулна. Нэн түрүүндэ һууриин тосхонуудые электрын эрсэр хангаха, соёл культурын болон бусад барилга хэхэ, ойлгуулмжын, соёл сурталай хүдэлмэри һайжаруулха—эдэ бүгэдэ партийна организацинуудай анхарал, хиналта доро ходоло байһаар.

Хэдэн жэшээ харуулжа болоно. Үнгэрһэн жэлдэ республикын эмхи зургаануудай, аймагай эдэбхитэдэй туһаламжаар ой тайга соогуур 22 километрэй зайда үндэр вольтно лини татагдажа, Холодная гэжэ тосхондо оршодог эвенкнүүдэй колхоз электрын эрсэр түхэреэн сүүдхэдэ хангагдадаг болоо. Энэ тосхондо хүүгэдэй саад-яслиин байра ашаглалгада үгтөө. Калининай нэрэмжэтэ колхозой түб тосхон Уоянда шэнэ клубай барилга дүүрүүтэ болонхой. Байкальск тосхондо халуун уһаар дулаасуулагдадаг больница баригдаба. Мүн тус тосхондо багшанарай байха 3 гэр баригдаа. Һургуулиин үхибүүдэй интернат баригдажа эхилээ.

Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, аймаг доторнай барилга хэзээ хэзээнэйхиһээ олоор бодхоогдоно. Тэдэнэй олонхинь алдарта ойн баярай жэлдэ ашаглалгада үгтэхэ.

Соёл сурталай хүдэлмэри бүри һонирхолтой, гүн удхатай болоно байна. Аймагай культурын байшанда кинолектори эмхидхэгдээд, В. И. Ленин тухай кинофильмнүүд һара бүридэ харуулагдана. Һургуулинуудта ленинскэ музей, булангууд байгуулагданхай. Клуб, библиотекэ, улаан булангуудаар В. И. Ленинэй ажабайдал, ажал ябуулгада зорюулагдаһан номой выставкэнууд, фотомонтажууд түхеэрэгдөө юм. КПСС-эй райкомой лекторнууд, элидхэлшэд «Знание» бүлгэмэй гэшүүд тусхай графигай ёһоор хүдөө гаража, В. И. Ленин тухай лекци, элидхэлнүүдые хэнэ. Энэ шухала хэрэгтэ аймагай арадай судья Ю. К. Соболев, 8 жэлэй һургуулиин директор А. Ф. Кувшинов, кинофикациин директор Н. Г. Терентьев, аймагай главна ветврач М. В. Овчаренко, дунда һургуулиин багша Е. Н. Сороковикова гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, хүн зондо хүндэтэй болоо.

В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойдо бэлэдхэл аймаг доторнай үдэрһөө үдэртэ үргэн дэлисэтэй болоно байна. Нилээд юумэн хэгдэжэ, бүтээгдэбэшье, урдахи ажалнай, хараа түсэбүүднай үшөөл ехэ. Шиидхэгдээгүй асуудалнуудшье олон.

Гэбэшье Хойто-Байгалай ажалшад багша Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ шадаха гэжэ еохом найдуулхаар.

Д. ЦЫРЕНОВ,
КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой нэгэдэхи секретарь.

КОММУНИСТ ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

НЮТАГТАА СУУРХАҺАН ХҮН

Арба гаран жэл үнгэрөө хаш Нэгэтэ Дашацырен гартаа сайгаа уужа һуухадаа, Дашалһама һамгандаа:

— Совхозой директортэй уулзабаб. Эхэ хонидой отарые даажа абаа һаа, яахабши гэжэ һураа. Ши юун гэхэ байнаш?—гэбэ.

...Харин лэ үхибүүднай баганууд. Хүйтэн гэр байрада ороо һаа, даараха зобохо гүбди? Теэд ажал хаанашье адли гүб даа,— гэжэ нүхэрэйнгөө дуугархада, Доржиев хонин ажал дээрэ хүдэлжэ шадаха байһандаа сэхэ этигэжэ, дахин лэ совхозойнгоо директортэй уулзажа, хөөрэлдэхэ гэжэ шиидээ һэн.

Энэ хөөрэлдөөе тайлбарилһанайшье хэрэггүй. Совхозой юрын ажалшан Дашацырен Доржиев тэрэ гэһэнһээ хойшо хонин ажалда ороод, гэр бүлөөрөө ажаллажа байдаг. Арба гаран жэл! Тоолоходо олохон лэ болоо гээшэ. Теэд энэ хугасаа соо саһа бордонотой хэды үбэл, һалхи шуургатай хэды хабар үнгэрөөб. Дашацырен ямаршье бэрхэшээлһээ сухарингүй ажаллана. «Ажал дээрэ алдар» гэжэ арадай сэсэн үгэ байдаг. Тиимэһээ нүхэр Доржиев хүдэлмэридөө шалгаржа, партиин гэшүүн болоһон. Мүнөө партийна организацинаа эгээл найдамтай хүнииинь гэжэ суурхадаг болонхой.

Коммунист! Тэрэнэй үүргэ, харюусалга ехэ. Совхозой юрын ажалшан иимэ нэрэ хүндэдэ хүртөөд, өөрынгөө арюун сэдьхэлые ажахынгаа хүгжэлтэдэ зорюулжа ябахадаа, коммунистын алдар солые дээрэ үргэнэ бшуу. Партиин зэргэдэ ябаһан хүн ходоо түрүү, ажалдаа жэшээ харуулха ёһотой ха юм. Иимэ хүсэл Дашацырен Доржиевичта бии. Даажа байһан ажалдаа оролдосо үүсхэл гаргажа ябахадаа, партиингаа даалгабарине үнэн сэхээр бэелүүлжэ байнаб гэжэ тэрэ мэдэрдэгшье. Тиимэшье байнгүй яахаб! Коммунист Дашацырен олон хурьгадые абажа түлжүүлхын түлөө совхоз соогоо нэгэтэ бэшэ үүсхэл гаргаа. Тэрэнэй жэшээ бүгэдэ зондо һайшаагдажа байдаг.

Өөрынгөө һайн дураар совхозойнгоо хонин ажалда ошожо, коммунист болоод байһан энэ хонишоной ажал хэрэгээр нютагайнь зон омогорхожошье байдаг. Һүүлэй табан жэлэй туршада Дашацырентан зуун эхэ хонин бүриһөө ходоол 100 гаран хурьга түлжүүлжэ байна. Табан жэл соо эхэ хонидые хаража байхадаа, ажахынгаа хонидые табан һүрэгөөр нэмэгээ. Энэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 107 хурьга абажа, гансахан «Одон» совхоздоо бэшэ, харин аймаг соогоо мүрысөөндэ шалгараа бшуу.

«Ажалдаа суурхаһан хонишон» гэжэ тэрэниие мүнөө дэмы хэлсэдэггүй. Тэрэ ганса хурьгадые олоорнь абажа түлжүүлдэгээрээ суурхана бэшэ, мүн жэл бүри нооһо ехээр хайшалжа, гүрэндөө тушаана. Энээнһээнь совхоздо олзо доход горитой орожо байдаг. Мүнөө коммунист нүхэр Доржиевай хүтэлдэг бригада, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй алдарта ойдо зорюулан, социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадажа байна.

— Бидэ хонишодто эгээл харюусалгатай саг оронхой. Эхэ хонидоо саг соонь үрэжүүлжэ, ерэхэ жэлдэ олон хурьга абахые оролдожо байнабди,— гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Дашацырен Доржиевич үрэжүүлгын пункт һайнаар түхеэрээд, жэл бүри август-сентябрь һаранүүдтэ хонидоо үрэжүүлдэг дуршалтай. Тиигэжэ январь, февраль һаранүүдтэ хурьгадые абана. Эртэ түрэһэн хурьгадынь ногоон дээрэ гаргагдажа эхэһээн илгагдахадаа, тус бүридөө 22—24 килограмм шэгнүүртэй болодог. Юрын хонишон, коммунистын оролдосотой ажал совхозойнь дирекци, партийна организацида үндэрөөр сэгнэгдэдэг. Жэшээтэ һайнаар хүдэлһэнэйнгөө түлөө үнэтэ шан, грамотануудые ходоол абана. Оронойнгоо ниислэл — Москвада ошожо, арадай ажахын туйлалтые харуулһан Выставкэдэ хабаадаһаншье байгаа.

Энэ коммунист ажал хүдэлмэри дээрээ түрүү аргануудые үргэнөөр хэрэглэхын тулада хо додог. Һүүлэй жэлнүү дотороо үнгэргэгдэһэн нарнүүдта хабаада өөрынгөө дүй дуршал рэхынгөө хажуугаар шодтой танилсажа, һайн талые мэдэжэ аба Доржиев совхозойнгоо гэшүүнээр һунгагдаж асуудалнуудые шиидх партийна организаци бараар ниитын хүдэл хитэйгээр хабаадана суглаанууд дээрэ һай намжа дурадхал ору

...Биднэй Улаан-Эр жо, энэ коммунистта бусахадамнай, наран байгаа. Дашацырен хойноһоо бэлшээридэнь «Энэ жэлдэ үгэдөө хүр бди» гэжэ найдамтай һэн. Нэгэшье эхэ хони лангүйгөөр хурьгалүүл тэмсэжэ байһан энэ ко үгэдэ этигэхээршье г гэхэдэ. Дашацырен гэдэ жагсана, өөрынгө рэ жэшээ харуулна. Т хэрэгээ һанал зориго лэг хүн.

Л. ГОМ
Мухар-Шэбэр.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮДЭЙ ХУУДАҺАНУУДҺАА

БОЛЗОРҺОО УРИД ДҮҮРГЭБЭ

Чисаанын совхозой Булагай һү һаалиин фермын һаалишад Екатерина Николаевна Глазкова, Хандама Цыдыповна Буянтуева, Дундын фермын һаалишан Надежда Тимофеевна Шкедова болон бусад В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан юм. Эдэнэр үнгэрһэн долоон һарын туршада эрхим амжалта туйлаба. Дурсагдагша һаалишад һү һааха жэлэйнгээ түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэжэ, аймаг дотороо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эрхимлэбэ ха юм.

«Хэжэнгын гэл».

СТУДЕНТНЭРЭЙ КОНЦЕРТ

«Березка» гэжэ нэрэтэй студентнэрэй барилгашадай бүлэг Алла тосхондо барилгын хүдэлмэри хэжэ байнхай. Эдэнэр гансашье барилга хэжэ ябадаг бэшэ, сүлөөтэй сагтаа уран һайханай бүлгэм эмхидхэжэ, нютагай зондо концерт харуулжа байдаг юм. Һаяхан эдэнэр совхозой ажалшадта һайн программатай концерт харуулжа, хүн зониие баясуулба.

Улаан-Үдын институтууд, техникумүүдтэ һуралсажа ябаһан эдэнэр мүнөө Лэрээнэй дунда һургуулиин байшангай досоо талын хүдэлмэри хэжэ дүүргүүтэй байна. Сентябриин нэгэн—һуралсалай шэнэ жэлые тус һургуули түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтахань.

«Баргажанай үнэн».

ДҮРБЭДЭХИ КВАРТАЛАЙХЯАР

Коммунист Георгий Петрович Аникинай хүтэлбэрилдэг загаһашадай бригада аймаг дотороо бусадһаа урид дүрбэдэхи кварталай түсэбөөр ажаллажа эхилбэ. Эдэнэр август һарын арба юһэн үдэрэй туршада загаһа агнахадаа, 255 центнер барижа, хоёр һарын түсэб дүүргэбэ. Нүхэр Аникинай бригада үдэртөө дүрбэ дахин гүбшэдэг заншалтай юм. Загаһанай суглараһан газарые һайн мэдэжэ абаһан эдэнэр гүбшаад ерэхэдээ, баян олзотой бусаһан лэ байдаг.

Тэрэшэлэн Петр Афанасьевич Екимов, Алексей Федосович Кучинский гэгшэдэй бригаданууд загаһа бариха август һарынгаа түсэбые мүн лэ дүүргээд, сентябриин түсэбөөр агнуури хэжэ байнхай.

«Северный Байкал».

АМГАЛАН АЖАЛАЙ ОХИН

Анатолий Корнев гурбан жэлэй саада тээ сэрэгэй албанда мордоһон юм. Тэрэ гурбан жэлэй туршада Эхэ оронойнгоо хилэ сахилсажа, Курилын аралнуудта сэрэгэйнгээ алба хэһэн байна. Анатолий Коренев алба хэхэ болзоройнгоо дүүрэхэдэ, түрэһэн тоонто нютагаа бусажа ерэһэн юм. Мүнөө хэдэн хоног гэртээ амарһан Анатолий автомобиль заһабарилдаг Илькиин заводто слесареэр хүдэлжэ эхилбэ.

Залуу сэрэгшын албаяа хэр зэргэ дүүргэжэ ерэһэн тухайнь «Солдадай габьяа», «Эрхим хилэ сахигша» гэһэн зн шэлжэ үгэнэ. Авто луулдаг цехтэ ажал Анатолий Коренев үд даабари 110—120 про тэр дүүргэнэ.

Загарай.

ТҮРҮҮШҮҮЛ МО ОШОХОНЬ

Тимлюгэй ТЭЦ-эй сарьнууд В. Н. Власов, былкин, турбинна слесарь Н. Н. Суворов хим һайнаар ажал түлөө Москва — арад туйлалтануудые харуу тавкэдэ ошохо путёвк даба.

Эдэнэрэй шадама ажаллаһанай ашаар Т лектив электроэнерги долоон һарынгаа тү процент дүүргэһэн, 11 лишэ гамнаһан байх

«Байкальск
Кабанск.

Хэблэлэй шэнжэлэл

ЭХИЛҺЭНЭЭ ЭСЭСТЭНЬ ХҮРГЭХЭ

Ямар нэгэн хэрэг эхилбэл, тэрэнээ эсэстэнь хүргэхэ, удха түгэлдэр, олондо туһатай үйлэ болгон бэелүүлхэ гээшэ хүн бүхэнэй, коллектив бүхэнэй зорилго болонхой. Тиимэ байнгүй аргагүй. Колхоз, совхоз, предприятишье хадаа даалгагдаһан түсэбөө, абаһан социалис уялгаяа эсэстэнь хүргэхын, үлүүлэн дүүргэхын хойноһоо оролдоно бшуу. Энэ талаар хэблэлэй зорилгонуудые абаад харабал, тэдэнь ажалшадые үдэр бүриинь ажал хүдэлмэридэ элсүүлхэ, шэнэ илалтануудта зоригжуулха, дутуу дундануудые элирүүлхэ ба түрүү дүй дуршал түнхэглэхэ, ажахыда нэбтэрүүлхэ, мүн ажалай баатарнууд, элитэ хүнүүдэй габьяа тухай хөөрэхэ нэгэн уялгатай. Иимэ болохолоороо, газетын хүсэн ехэ, үгэ бүхэниинь удха шанартай болоно ха юм. Иигэжэ партиимнайшье заадаг, иигэжэ журналист бүхэн, газетэ бүхэнэй редакциин коллектив ойлгодог.

Мүнөө тэжээл бэлдэхэ ба ургаса хуряаха, мал таргалуулха ба ороондо оруулха халуун кампаниин үедэ республикымнай аймагай газетэнүүд урдахи зорилгоёо ямараар бэелүүлжэ байнаб гэһэн зорилготойгоор хэдэхэн аймагай газетэнүүдые иража үзэһэн байнабди. Тэдэ гол түлэб урдахи зорилгоёо бэелүүлнэ гэжэ тэмдэглэлтэй. Гэбэшье, аймагай газетэнүүд тухай зарим тэды ажаглалтануудые хэмээр байна. Жэшээ болгон, Загарайн аймагай **«Вперёд»** газетэ абажа харая.

Түбхын түрүүн «Вперёд» газетэ хадаа аймаг дотороо болоно байһан һүүлэй һониннуудые, алдар габьяатай ажал хэрэгүүд тухай, наука техникын хүгжэлтые, уласхоорондын байдалай ба үзэл бодолой темэдэ зохёолой материалнуудые үгэжэ байна. Илангаяа тус газетэдэ ажалшадай бэшэгүүдээр хүдэлмэри һайн табигданхай. Недели бүхэндэ газетэ энэ шухала хэрэгтэ нэгэ нюураа зорюулжа, хүн зоной бэшэгүүдые толилно, заримандань харюу үгэнэ, бэшэгүүдэй мүрөөр абтаһан хэмжээн тухай мэдээсэнэ. Ажалшадай бэшэгтэ харюу үгэхэдөө, редакци ажахын хүтэлбэрилэгшэдые, партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэдые хабаадуулдаг байна. Жэшээнь, июнь һарада хүдөө бэшэгшэ Л. Молоковой «Гахайн фермэ юундэ хохидолдо ороноб?» гэһэн бэшэг толилогдоһон байгаа. Энэ бэшэгые Онохойн совхозой дирекци, партком гахайшадай хабаадалгатайгаар хаража үзөөд, тусхай хэмжээ ябуулга хараалһан. Иимэ харюу абаад, редакци һанаагаа амараад байгаагүй, хараалһан хэмжээгээ Онохойн совхоз хэр зэргэ бэелүүлжэ байнаб гэжэ шалгажа үзөө. Тиихэдэнь гахайнууд хорёолтодо орохоо болёһон, зунай адуулга һайнаар эмхидхэгдэһэн, гахайн байра, түрэлгын гэр шэнээр заһабарилагдаһан байба. Редакци абаһан бэшэг бүхэндөө иимэр хандана. Энээнэй ашаар хүн зоной редакцида бэшэхэнь олон болоод, энэ һарада 244 бэшэг ороһон байна. Харин жэлэй эхинһээ хойшо хоёр мянга гаран бэшэг абтаа.

Тус хүдэлмэриингөө хажуугаар редакци хүдөө бэшэгшэдэйнгээ туһаламжаар ажахын элдэб һалбаринуудаар гүнзэгы шэнжэлэл хэдэг, шухала асуудал табиһан статьянуудые толилдог байна. Жэшээнь, газетэ «Манай экономическа кабинет» гэһэн гаршаг доро экономист В. Жамбаловай «Онохойн совхозой экономическа хохидолдо ородог шалтагаанууд» гэжэ ехэ статья толилһон байна. Тэрэн дотор тус совхоздо хүдөө ажахын продукци абалга юундэ үнэтэй болоноб, юунһээ хохидолдо ороноб гэжэ шэнжэлэгдээ. Экономист элдэб баримтануудай дээрэһээ шэнжэлэл хэжэ, хохидолдо оролгын ушар шалтагаануудые элирүүлһэн байна. Иимэ экономическа темэдэ газетэ энээнһээ урагша элдэб статьянуудые үгэдэгшье һаань, тэдэнь ехэ хойшолонгүй үнгэрдэг байгаа. Зүгөөр В. Жамбаловай тус шэнжэлэл баримтаар һайн, гүнзэгы бодолтой байхаһаа гадна, ажахыгаа энэ хохидолһоо гаргахын тула ямар хэмжээнүүдые абалтайб тэрэн һанамжануудаар баян байжа, тэрэ совхозойнь хүдэлмэришэдэй анхарал татаа ха юм. Тиимэһээнь лэ газетын энэ үйлэ хэрэгые КПСС-эй Загарайн райком ээлжээтэ бюро дээрээ хаража үзэһэн байна. Статья доторхи дурадхалнуудые зүбтэй гэжэ тоолоод, тэдэниие лаба ажахыдаа нэбтэрүүлэлтэйб гэжэ бюро тусхай харгыень заажа үгэһэн байна.

Энэ жэшээ юу харуулнаб гэхэдэ, газетэ аймагайнгаа ажахын хүгжэлтэ тухай саг үргэлжэ һанаагаа зобожо, ганса болоһон үйлэ хэрэгүүдтэй уншагшадаа танилсуулаад байнгүй, ямар замаар ажахынуудаа саашадань хүгжөөбэлнай зохистойб гэжэ дурадхалнуудые оруулна. «Аймаг доторхи эрилгэнүүд юундэ удаарнаб?», «Урмашуулгын һабагшанууд ямар бэ?», «Мүрысөөнүүдые ударидаха хэрэгтэй» гэхэ мэтэ статьянууд мүн лэ һайн дүнгүүдые харуулһан байна. Иигэжэ «Вперёд» газетэ ниитэ эмхидхэгшэ байһанаа бодотоор мэдүүлдэг байна.

Газетэ ганса экономическа темэдэ һайн статьянуудые үгөөд байдаггүй. «Ленинскэ хуудаһан», «Бригантина» (Залуушуулай хуудаһан), «Түрүү дүй дуршал шудалнабди», «Искусствын хуудаһан», «Олоной нюдэн хурса», «Субботын хуудаһан», «Манай почто»—иимэнүүд гаршагтай тусгаар хуудаһануудые газетэ саг үргэлжэ гаргана. Эдэнэй гансахан гаршагууд «Вперёд» газетын ондоо асуудалнуудаар адли тэгшэ анхаралаа хандуулдагыень гэршэлнэ. Жэшээнь, «Ленинскэ хуудаһан» байгша ондо 7 дахин гаргагдаа. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэл гүйсэхэ ойдо зорюулан, вождиин ажал хэрэг, ажабайдал тухай статьянууд, мэдэхэ, суг хүдэлһэн хүнүүдэйнь дурсалганууд ба тэрэнэй шухала зохёолнууд тухай элдэб материалнууд үгтэнэ. Тус хуудаһанай баһа нэгэ һайн талань юуб гэхэдэ, тэндэ В. И. Ленинэй зохёолнуудые шудалалга эмхидхэгдэнхэй. Тиимэһээнь ниитэ политическа һуралсалда хабаатай бүхы хүнүүд эндэһээ али бүхы хэрэгтэй материалнуудаа олохо байна.

Газетэ толилһон бүхы статья, ажал хэрэг, эдэбхи бүхэндөө саг үргэлжэ иимэ харюусалгатайгаар хандадаг байһай гэжэ һанамаар. Юундэб гэхэдэ, зарим тэды дутагдалнууд үзэгдэнэ бшуу. Жэшээнь, газетэ XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Наринай һүнэй фермын һаалишадай хандалга-бэшэг түнхэглэһэн байна. Тэдэнэр зунай һаранүүдтэ үнеэн бүриһөө 1000 килограммһаа доошо бэшэ һү һааха гэһэн уялга абажа, энэ мүрысөөе бүхы аймаг дотороо дэлгэрүүлэел гэжэ бусад ажахынуудай һаалишадта хандаа.

Һайн хэрэг. Газетэ энээнэй һүүлээр Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхидой дэмжэлгэ тухай, Эрхирэгэй совхоздо һү һаалгын муугаар эмхидхэгдэһэн тухай бэшээ. Нэгэ дахин мэдээ толилоод, энэ шухала хүдэлмэри тухай мартажархиһан шэнгеэр абяагүй болошоһон байна. Тиимэһээ наринайхидай һайн һайхан хэрэг тухай мүнөө юушье мэдэхын аргагүй. Гадна аймаг дотор зунай үедэ һү һаали дээшэлүүлхэ талаар ямар тэмсэл болоноб, намарай эдэ үдэрнүүдтэ тус хэрэг дэнэб гэжэ оройдоо Харин бүхы республи һаалгын байдал хар гарайн аймагай һаал та һүрхэй бэшэ бшуу газетэ бэшэхэ ёһото энээндэ адляар тэжэ луун хаһада мүртэй лилогдоногүй. Үбһэн тээхи бэлэдхэлэй хүд зетэ хэды дахин бэш дохёонуудые, шүүм һон байна. Зүгөөр та һын орожо ерээд бай һэ сабшаха, хуряаха бэлдэхэ талаар өөдэ дые толилногүй. Тии рёд» газетые уншаһан аймагта энэ талаар хэгдэжэ байһые оро байна.

Эдэ бүгэдэһөө гадна нүүдтэ түрүү хүн зурагланууд хомор. раа суурхаһан хүнүү ха юм. Тэдээн тухай һанаагаа зобохо ёһото на уншагшад уласхоо лаар газетынгээ нюу материалнуудые олох

Ямар нэгэн хэрэг эх эсэстэнь хүргэхэ, у олондо туһатай үйлэ хэ гээшэ аймагай газ халын шухала зориг хин һануулхые хүсэн

...АЛАЙ ЭМХИҺЭЭ АМЖАЛТА

...нютагай эл... ...хуурижаhан ...буряад зон урдань ...ахал эрхилжэ, хоо..., хаанта засагай ...дарлалта доро бай... ...харана харадаггүй ...совет хуули зол... ...жо, ерээдүйнь гэ... ...жэ үгөө. Габи ...гасаа соо хууша... ...нютаг танигдаша... ...ургаа. Эндэ мүнөө ...«Мир» колхоз ор... ...хоз гурбан отделе... ...гэл түлэб мал ажал ...тэ таридаг. hүүлэй ...колхозоймнай эконо... ...байса ургаа гэжэ хэ... ...й. Холо ошонгүй, энэ ...hаа хэгдэhэн жэшээ ...даа.

...үбэл, хабарай хүй... ...инь хэндэшье мэдээ... ...тул, тугал абалга ур... ...hаа hайн байгаа. ...амжалта түйлагдаа ...соmоной Соведэй ...талаар саг үргэл... ...миссии (хүтэлбэрилэг... ...ой ахалагша агроном ...) оролдосо бии. hү ...риз, гүүртэ бүхэнэй ...Бургалтайн сомоной ...путадууд болон арадай ...шадаг, үзэгдэhэн ду... ...нь саг соонь ...байhан. Энээнэйнь ...хүйтэндэ абта... ...хүрьгад гарзалангүй, ...ондо оруулагдаhан

...hайнаар хүдэлдэг хони... ...шадай нэрые доро дур... ...дашье болоно. Хони... ...Болотович Бадмаев ...ни бүриhөө 101 хурь... ...бүтэн бүлеэн түлжүү... ...Г. П. Гансалов, Б. А. ...гэшэд амжалтатай хү... ...хониhоо 94 хурьга

абаhан байна. Тугалшад Р. Жамсуева, Д. Батуев, П. Савельев, Б. Гармаева, Б. Цырендашеев гэгшэд мүн лэ ажалай ульгэр жэшээ харуулаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Арадай хинагшад, хүдөө ажахын талаар комиссиин гэшүүд хабарай тарилгын болон нооhо хайшалалгын халуун хаhада горитойхон хүдэлмэри ябуулжа, дутуу дунданuудтай хайрагүй тэмсээ. Депутадуудай постнууд эмхидхэгдэhэн, хинагшад саг үргэлжэ шалгалта хэдэг байhан. Жэшээлхэдэ, нооhо хайшалалгын үедэ пункт бүхэн дээрэ арадай хинагшадай пост эмхидхэгдээ hэн. Депутадууд С. Золотуев, Н. Цыдыпов гэгшэд hайн хүдэлөө. Хабарайнгаа тарилгые богони сагай болзорто үнгэргэhэн, гүрэндэ нооhо тушаалгаяа 105 процент хүрэтэр дүүргэhэн байнабди. Гадна, гүрэндэ мяха тушааха хахад жэлэймнай түсэб 144 процент хүрэтэр дүүргэгдэв.

Ган гасуур зунай болоhоной хойшолонгоор үбhэндөө урда жэлнүүдэйхидэ орходоо хойнотожо ороообди. Гэбэшье үбhэндэ бэлэдхэл эртээнhээ хэгдэhэн. Үбhэ хуряалгаяа яажа түргэн саг соо, hайн шанартайгаар хуряажа абаха тухай колхозой правлениин, парткомой болон сомоной Соведэй хамтадхагдаhан зүблөөн дээрэ хөөрэлдөө хээбди. Түрүү коммунистнуудые, депутадуудые, арадай хинагшадые энэ хэрэгтэ үргэнөөр хабаадуулхаар хараалагдаhан. Мүнөө үедэ үбhэ хуряалгамнай түлэг дундаа ябана. Ойрын сагта үбhэеэ дүүргэхэбди. Ургаса муутай гү, али намаг, болдогтой газараа гар хажуураар сабшанабди. Айл бүхэн нэгэ-нэгэ гектар эрхим hайнаар сабшажа үгэхэ ёhотой юм. Гадна, таряа хуряалгадаа августын хахадаар ороо hэмди. Таряа хуряалгамнай hаадгүй ябана.

Пролетариин агуу багша В. И. Ленинэй алдарта ойн гүйсэхэсэ байhантай дашарамдуулан, манай колхоздо hүүлэй хоёр жэлэй туршада барилгын ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдаа. hуурин тосхонуудаа болбосон түхэлтэй болгохын, шэнэ шэнэ гэрнүүдые олоор барихын тула нэн түрүүн колхозойнгоо экономикые түргэс хүгжөөхэ, ажалай эмхидхэлые зүбөөр, эршэ дэлисэтэйгээр ябуулха шухала гэжэ тоологдоно.

Аймагай түбhөө гараhан зурууд сэхэ харгын урдахана, хүбшэ тайгаар хүхэрhэн хаданuудай арада, колхозоймнай түб оршодог. Хоёр дабхар үндэр сагаан байшан гэр холоhоо тобойн харагдаха. Энэмнай соёлой байшангай гэр гээшэ. Нёдондо жэл ашаглалгада үгтөө hэн. 408 хүнэй hууритай, улаан булан, биллиард наадаха таhаг, библиотекэ, уран hайханай самодеятельностьда хабаадагшадай ендэр дээрэ гарахынгаа урда бэлэдхэл хэдэг таhалга бии. Гадна үргэн экрантай кино харуулагдадаг юм. 320 hурагшадай hураха дунда hургуулиин, 120 hурагшадай hураха найман жэлэй hургуулиин байшангууд мүн ашаглалгада үгтэнхэй. Колхозой правлениин 2 дабхар гэр хирпиисээр баригдаа. Ветеринарнуудай мал аргалха гэр hаяар баригдажа дүүрэхэеэ байна. 150 хүнэй байха хамтын байра энэ жэлэй дууhатар, шлакблогоор баригдажа дүүргэгдэхэ. Ороohо гаряа сэбэрлэдэг оньhожоруулагдамал тоог, айлнуудай байха 10 байрын гэр ашаглалгада үгтэнхэй.

Саашадань барилгын хүдэлмэриие бүри хурдадхаха хүсэлэнтэйбди. Дээдэ-Бургалтайда 120 hурагшадай hураха эхин hургуулиин байшан, 120 толгой тугалай байра, 400 толгой эбэртэ бодо мал эдеэлүүлхэ оньhожоруулагдамал байра, 600 толгой хониной байха кошара, холоhоо нүүжэ ерэгшэдтэ 100 байрын гэр, гостиницын, столовын байшан гэрнүүд баригдаха. Малшадаймнай үбэлжэлгын газарай байранууд баран зайн галаар хангагданхай.

Айл бүхэнэй газаа палисадник барюулха, hөөг модо hуулгаха хүдэлмэри үргэнөөр хэгдэдэг. Мүнөө намар 20 мянган hөөг модо hуулгаха хүсэлэнтэйбди. Гадна, соёлойнгоо, hургуулиин шэнэ баригдаhан байшангуудые тойруулжа, хүреэ хэхэбди. В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойдо зорюулжа, гол үйлсэеэ шэмэглэн, стенд, паннонуудые үлгэхэбди.

Мүнөө манай артелиинхид эршэмтэйгээр хүдэлнэ. Энэньшье гайхалгүй: алдарта ойе ажалай үндэр амжалтаар угтаха гээ бшуу.

Ц. СУБАНОВ,
Зэдын аймагай «Мир» колхозой партийна организациин секретарь.

...Азия—Центр гэhэн газопроводой нэгэ hалаань Ульяновск... ...байнхай. **ЗУРАГ ДЭЭРЭ:** Сызрань—Ульяновск ...дээрэ газопроводой хоолойнуудые ашаhан автомаши... ТАСС-ай фото.

ЖАРГАЛТАЙ hУУГТЫ!

Аглаг тэнгэреэр аяама наран мүлхижэ, аян замаа хэроон, арюунда орохоёо яража эхилбэ. Үдэшын рагалюута hэбшээн Улаан хадын хабшалhаа гансата далия дэбижэ, алтан намарай аминай орохые мэдүүлэн, hэб-hабхан үлеэсэгэнэ. Эгээл энэ үеэр Шэбэртэ тосхоной Кузнецкая үйлсөөр шуула хүлгөөтэй байба. Машина мотоциклааршье, Нарин-Заган тээhээ мори тэргээршье ерэхэ зон олон байба. Дүтын түрэл түтимүүд, үндэр наhатай үбгэд, хүгшэд уулзажа, газаа табигдаhан стол тойрожо, халуухан сай оошоно, hонин hорьмоhон, үнгэрhэн байдал тухайгаа үгэ нэгэдэн, хүхюу зугаатай хөөрэлдөө хужарлан дэлгэнэ. Хүдэр бата бэетэй, хирбэгэр hахалтай, сарюун шарайтай хүн байшан гэрhээ гаража, сугларагша зониие гэртэ орохыень гуйба. Энэ хүмнай Ханда Жэгмэдэй гээшэ. Урда урданайхиhаа баяртай. Нюдэдынь омогорхолоор халиина, гарынь барижа амаршалhан хүнүүдтэ баярые хүргэнэ.

Юрэ бусын үдэр байшоо. Хүнэй наhан соо оройдоо нэгэл дахин иимэ үзэгдэл болодог. Юуб гэхэдэ, дала наhа гаража, алтан түрэеэ хэхэ зол хубитай байшоо бшуу. Ханда үбгэнэй намтар тухай эндэ дурсангүй гарахын аргагүй. hүүлэй жэлнүүдтэ түмэршэ дарханаар хүдэлжэ байhанаа пенсидэ гараа. Совхозойнгоо эрхим бэрхэ түмэршэ дархан гэжэ алдаршанхай. Олон жэлэй туршада бэрхээр хүдэлhэнэйнь түлөө совхозойнь дирекци болон партком тэрэнэй байдаг үйлсые Кузнецкая гэжэ нэрлэhэн. Ханда үбгэн ганса дарханшье бэшэ; колхозой эгээн түрүүшын механизаторнуудай нэгэн байhан юм. Хори гаран жэлдэ үеынгөө нүхэр Митаб Гармаевтай хамта таhалгаряагүй комбайнераар хүдэлжэ, үнэтэ шан, Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаhан. Ханда үбгэжөөл пенсидэ гараhаар ажал хэнгүй, гар hула гэртээ hуужа үзөөгүй. Хабарай сагта сабшалан үhалалсадаг, намартаа үбhэнэй хорёо барилсадаг. Юрэдөө, үсөөн үгөөр хэлэхэдэ, хаана хүн дутанаб — тэндэ хүдэлхэеэ эльгээгдэдэг, ажалша бүхэриг хүн гэжэ нютагтаа домогтой. Мүнөө зунhаа эхилжэ, Добуугай станай ороohо таряа харууhална.

Хүүелдэн, зугаалалдан hууhан зоной дунда сагаан толгойтой, урихан хонгороор шэртэhэн нюдэтэй, дала хүрөөшье hаа, ялалзаhан жэжэхэн шүдэнүүдтэй хүгшэн Бэлшэртэ байхадаа, үнеэ hаадаг, хони адуулдаг тухайгаа үелжэ үдэhэн Сэндэмэ хүгшэнтэй хөөрэлдэнэ. Энэ хүгшэмнай Ханда үбгэжөөлэй наhанайнь хайрата нүхэр Дарима Балдуугай гээшэ. Колхозой колхоз болоhонhоо хойшо хони харюулhан, табан үхибүү гаргажа, хүлынь шоройдуулжа, хүн болгожо табиhан. Багахан ябахаhаа хойшо үбгэд, хүгшэдэй удхалан хөөрэhэн ульгэр түүхэ угаа hонирхон шагнадаг, уянгата буряад дуугаа хонгёо hайханаар дуулажа, үетэй нүхэдэйнгөө сэдьхэл доhолгодог байhан гэжэ нютагайхидынь хэлсэдэг. Бага ябахаhаа толгойдоо хадуужа абаhан хошон үгэ, таабари, дуунуудаа мүнөө хүрэтэр мартангүй hанажа ябадаг. Тэрээнhээ бэшэгдэжэ абтаhан таабари, дуунууд хэблэлдэ хэдэн удаа гараhан байха.

Түрэлхидэйнь зүгhөө түрэ дээрээ түрүүлжэ үгэ абаhан үнинэй механизатор, мүнөө совхоздоо түмэршэ дарханаар хүдэлдэг Жалсан Тогмитов алтан түрэтэйнь дашарамдуулан, амаршалгын халуун үгэ хэлээд, хундагануудаа үргэхыень дурадхаба.

Удаань ехэ басагад Дулгаан Дулма хоёрынь ажы аба хоёртоо шэршүү торгоор оёгдоhон урданай дэгэл үмдэхүүлээ. Табин жэлэй урдахана үгытэйхэн hууhан Жэгмэд Балдуу хоёр ута гараар золголсожо, утаhан бэhээ андалдахадаа, арба юhэтэйхэн ябаhан хүбүүн басаган хоёртоо эгээл иимэ шэршүү торгон дэгэлнүүдые үмдэхүүлжэ, хурим түрынь хэhэн гэхэ. Тэрээхэн үень жаргалта хоёрой сэдьхэлдэ хаха ороо ёhотой. Түрэhэн үхибүүдээ, бэри, хүрьгэдүүдээ, олон ашанараа шэртэжэ, зүрхэеэ доhолгон, эдэ хоёр hууна. Нэгэдэхи классай жолоошон, механик Витя хүбүүнэйнгээ алтан түрэ дээрэнь бэлэглэhэн алтан часыень абажа байхыень харахада, баярлангүй байжа болоогүй hэн.

— Иимэ жаргалта үе сагта hууhан хүбүүдни, түрэлхидни манай наhа наhалжа, бидэн шэнги алтан түрэ хэжэ байхатнай болтогой! — гэжэ юрөөл табихадань, сугларагша зон нэрьемэ альга ташана.

Бэшүүрэй аймагай Бэшүүрэй совхоздо hуудаг Ханда үбгэн Дарима хүгшэн хоёрто үшөө ута наhа наhалжа, золтой жаргалтай hуухыень үнэн зүрхэнhөө хүсэгдэнэ.

Б. НАМДЫКОВ.

ХАНИ НҮХЭДЭЙ ЭРМЭЛЗЭЛ

Асфальтаар хушагдаhан ябаган зүргөөр хүдэлмэришэ зон яруугаар түрэл завод тээшээ алхална. Зарим нэгэниинь өөрынгөө бодолдо эзэлэгдэн, дуугай гэшхэлнэ. Эдэнэр ажал хэрэг тухайгаа шэбшэжэ ябаhан лэ байха.

Набтаршаг бэетэй, шаргал үhэтэй хүбүүн шуумгай түргэнөөр алхалан, урдаа ябаhан үндэр томо бэетэй залуу хүниие хүсэн сасуу: «Сайн, Николай!—гээд гараа hарбайба.

— Үглөөнэй наранаар золголдожо, үгэ андалдахаhаа ехэ баяр хаана байхаб,— гээд нүгөөдэнь хүхюутэйгээр хэлээд, хүдэлмэришэ хүдэр альган соогоо нүхэрэйнгөө гар адхана. Хүдэлмэришэ нүхэдэй уулзажа хөөрэлдэхэнь эндэ гайхалтайшье бэшэ: бусад нүхэдынь тэдэниие обёороогүй юм мэтэ, хойно хойноhоо хажуугаарнь hүндэлэн ошоно.

— Зай ябая, hониноо hүүлдэ хөөрэнэ бэзээш, — гээд Николай яаралтайгаар урагшаа гэшхэлбэ.

— Тиимэ, хожом хөөрүүжэб. Намдашни хөөрэхэ юумэн яhала олон,—гэжэ Анатолий нүхэрэйнгөө хойноhоо гүйдэл соогоо hалирна.

— Хэр амараабши? Орой танихаар бэшэ болошоош. Ятараа наранда шаруулаа гээшэбши?—гэжэ байгаад арбан жэл соо харалсаагүй юм мэтэ Анатолий нүхэрөө ханалгатайгаар шэртэн, дулаахнаар хэлэнэ.

— Түрэл Баунта нютагаараа ябааб. Түрэлхидөө эрьеэб. Тэндэхи нуурнуудай загаhаар баян гээшэнь. Хойто жэл шамайгаа тиишэ абаашахаб,— гэжэ Николайн хөөрэhөөр ябатарнь, заводойнь цехүүд харагдашаба. Түрэл цехэйнгээ үүдэ нээжэ, тэрэ хоёрой ороходонь, заhабари хэгдэхээр задалагдаhан ёдар томо тепловоз болон электровозууд дуугайханаар лэ хүдэлмэршэ зониие угтана.

Анатолий Леонтьев оройдоол арбан найматай. Тиибэшье аяар гурбадахи жэлээ эндэ хүдэлмэрилжэ байна. hайнаар ажаллажа, коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн. Үшөө тиигээд үдэшын hургуулида hурадаг. Мүнөө жэл арбан нэгэдэхи класста hураха юм. Мүн лэ цехэйнгээ уран hайханай бүлэгтэ хабаадалсадаг: дуу дууладаг, шадамар бэрхээр хатар наада гүйсэдхэжэ, нүхэдэйнгөө сэдьхэл зүрхэ баясуулдаг лэ хүбүүн гээшэл даа. Гурбан жэлэй хугасаа соо тэрэнэй гараар хэды олон электровоз, тепловозууд заhабарилагдаа гээшэб? Хэлэхэнь бэрхэ. Теэд залуу хүдэлмэришэн бүри hайнаар ажаллажа, эрхим шанартайгаар бүхы продукцияа бүтээхэ гэжэ эрмэлзэдэг.

Тэрэнэй аха нүхэр Николай Бурцев хододоо нүхэрэй ёhоор заабари хэлэжэ, hайнаар хүдэлхэ гэhэн эрилтэ залуу нүхэрэйнгөө урда табина бшуу. Гурбан жэлэй саана арбан табатай Анатолий Леонтьевые электрослесариин мэргэжэлдэ hургаха хүсэлэнтэйгөөр бэедээ даажа абаа hэн. Түрэhэн аха мэтээр Толиие бэлиг шадабаридаа hургажа, али зэргээр туhа хүргэжэ ябаhыень хүн бүхэн эндэ мэдэхэ. Николай Бурцев нёдондо жэлдэ ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Хүндэлэлэй тэмдэгээр» шагнагдаhан юм.

— Ажаллажашье, амаржашье шададаг хахасашагүй хоёр нүхэд юм,— гэжэ Анатолий Николай хоёртой хамта хүдэлдэг нүхэдынь магтадаг. Энэнь зүб.

Анатолий Леонтьевтой хөөрэлдэхэдэмнай, гансата нүхэр тухайгаа хөөрэжэ ороно:

— Холын Баунтын аймагта ажаhуудаг буряадай бүлэдэ түрэhэн Николай Бурцев сэрэгэй албанhаа бусахадаа, Ленинэй орденто ЛВРЗ-гай локомотив-хабсаралгын цехтэ ажаллажа эхилээ. Тэрэ үдэшын hургуулида hуража, арбадахи класс дүүргээ hэн. Мүнөө Зүүн-Сибириин технологическа институдай дүрбэдэхи курсада заочноор hуража байна. Би хододоо иимэ түрүү hанал бодолтой хүнhөө жэшээ абахаар оролдодог hэм. Тиимэhээ Николай Бурцевые ехэ хүндэлдэг, тэрэнтэй нүхэсэдэгби.

Иимэ хани нүхэсэлтэй хаана-золгохобта? Энэ жолоо зүбөөр бариhан залуу үеын хүдэлмэришэд, хүдөөгэй ажалшад гэрэлтэ hайхан коммунизм тээшэ дабшажа ябанал.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ХОДОДОО СУГТАА

Би 24 наhатайб. Багшанарай институт дүүргэhэнэй удаа хоёрдохи жэлээ дунда hургуулида хүдэлнэб. Нүхэрни мүн лэ эндэ багшалдаг.

Ажалнай хэды хүндэшье hаа, hонирхолтой. Үхибүүдэйнгээ баяраар баярые хэжэ, голхороо hаань, адли голхоролсожо, ябадаг хүнүүд ха юмбибди даа.

Теэд би эндэ хани нүхэсэл тухай бэшэхэ хүсэлэнтэйб. Юуб гэхэдэ, багаhаа хойшо тон hайнаар нүхэсэбэл, бүхы наhан соогоо энэ нүхэсэлөө гамнажа, тахижа ябахалши.

hайн, үнэн сэхэ нүхэд намда олон. Тиибэшье нэгэл нүхэр басагантаяа эгэшэ дүү мэтээр бэе бэедээ хандажа, hүүлшынхеэрээ хубаалдажа ябагшабди. Яруунын аймагай Үльдэргэ нютагта эдир наhаяа, hургуулиингаа үе сагаа сугтаа үнгэргөө бэлэйбди. Хаа-яа тоосолдохо, дураа гутаад, хөөрэлдэхөөшье болёод ябаха ушар тохёолдодог лэ hэн: багахануд ябаа гүбди. Теэд нэгэ бага ондо ондоо ябахадаа, гансата уйдажа, муудашадаг бэлэйбди. Мүнөө элеэр hананаб, уруу-дуруу ябахыем эжым харахадаа: «Нүгөөдэтэеэ хэрэлдээлтэйш?»—гэгшэ hэн.

hургуулиа дүүргээд, институдта ороообди. Эндэшье манай нүхэсэл hандараагүй—бүри эбтэй, еэтэй болообди. Сугтаа hурадаг нүхэднай бидэ хоёрые «зүүн hабагша хоёр» гэжэ нэрлэхэ. Теэд хайшан гэхэбши, үнэхөөрөө, hалан-hандангүй, ото сугтаа ябадаг байгаа гүбди.

Нэгэтэшье өөhэд хоорондоо нялтагашалдажа, хэн нэгэндээ урбажа үзэгдөөгүй. Иимэл хадаа бэе бэеэ хүндэлжэ, өөртөө этигэhэн мэтээр этигэжэ ябадаг зандаабди.

— Хүгшэртэрөө hалахагүй хоёр бэшэ гүбди?—гэлдээд, мүнөө энеэлдэнэбди. Нээрээл тиимэ ха юм. Иимэ нүхэсэл ямаршье бэрхэшээл дабажа, жэл бүри улам найдамтай, hайн hайхан боложол байдаг.

Ц. ЗУНДУЕВА.

Зэдын аймагай Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз.

ШҮЛЭГҮҮДТЭ ДУРАТАЙБ

Би редакцида түрүүшынхеэ бэшэнэб. Тиигээд эндэ өөрынгөө hанамжа тобшохоноор хэлэхэмни. Газетэ гээшэ баhа нэгэ ехэ хүмүүжүүлэгшэ ха юм. Газетэhээ олон юумэ мэдэжэ, ойлгожо абанабди. Илангаяа бидэндэ, залуушуулда, таараха элдэб хүмүүжүүлхы статья, рассказ, шүлэг гэхэ мэтые ходо гаргажа байгаа hаа, ехэл hайн hэн. Би шүлэг уншаха ехэ дуратайб. Тиимэhээ нэгэ багахан гүйлта оруулнаб: инаг дуран тухай hайн шүлэгүүдые толилжо байгыт.

Соня БАЛДАНОВА.
17 наhатай.

Улаан-Үдэ.

hэбшээхэн hэмээхэн
hэльбэдыш онгосыемнай!
Аргаахан гитарахан,
Аялгалыш дурыемнай...

О. МАКСИМОВАЙ фото.

...нэй hанамжа — Айлшадаймнай наадан

...ИНИИ hАЙХАН ДАНГИНА

...нэй олониитэ ха... ...новскын хүгжэмтэ ко... ...ай спектакльнуудтай ...гэлжэлhээр.

...театрай энэ жанр hа... ...тэн, бэлэн шэнгишье ...хэдэ нилээдхэн хүн... ...мэдээжэ. Опе... ...ха артист гээшэ бэр... ...байхаhаа гадна, дуу... ...ха шадаха ёhотой.

...hайхан дангина» гэжэ ...Лоу Вернард Шоу... ...лион» гэжэ зүжэгөөр ...«Пигмаллион» дэл... ...зүжэгүүдэй нэгэн, ...ранниие сценэ дээрэ ...айшуулай олон бай... ...гажэ. Тэрээн дотор ...нэб гэбэл, англи хэлэ... ...ор Генри Хигенс Лон... ...аг тээ hуудаг Элиза ...басагантай ушарна. ...алдадаг ажалтай, ...бүдүүлиг аашатай. ...е, тиимэ сэбэр хэлэ... ...ган. Профессор тэрэ... ...ган хүмүүжүүлхэ гэжэ ...түрээ асарна. Олоной ...зүбөөр абажа ябаха та... ...хөөрэлдэжэ, хэлэжэ ...ашаар Элиза та... ...гээр хубилжа, дээдын ...шагаруулхын арга...

...татай тус зүжэгөөр ...еттэ зохёоходоо, коме... ...хүгжэмөө таарууль... ...лимаhээнь тус зохёол ...даабан опереттэ бэ... ...хүгжэмтэ комедидэ ад... ...бэшье «Минии hайхан ...бээ даабан зохёол, ...хүгжэмынь либреттэhээ ...В. Лун, Р. Сефа, Г. ...зохёогоо) дулдыда..., ехэ зохид.

...ереттэдэ хабаадаhан ар... ...түлэб зорилгоёо бэе... ...хэлэмээр. Элиза Ду... ...рольдо залуу ар... ...Пендерова наадана. Гол түлэб орёохон зантай энэ басаганай образ бэелүүлхэдээ, залуу артистка геройнгоо хубилалтые харуулбашье, арадай гүнhөө гараhан hайн hайхан шэнжэ шанарыень харагшадта ойлгуулжа шадана. Энээниие Л. Пендерова хоолойнгоо hайханаар, ойлгуулха хүсэнэйнгөө ехэдэ бэшэ, харин бэрхээр наададагаараа түйлаа гэжэ хэлэлтэй.

Харин Генри Хиггенс гэгшын рольдо наадаhан артист Н. Масюков ехэ hайхан хоолойтой байна. Гэхэтэй хамта энэ артист профессорэй ролиие бэшэ, харин опереттын ондоо нэгэ роль гүйсэдхөө hаа, таараха hэн ха гэжэ hанагдаа. Тэрэ юрэнхы опереттэдэ наадаха бэлигтэй артист байна бшуу.

Бидэндэ артист А. Хилькевичэй байгуулhан Алфи Дулиттл гэгшын образ ехэ hайхашаагдаа. Тэрэ рольдоо таараха hаа гадна, Алфи Дулиттлай зан абариие айхабтар наринаар харуулжа шадана. Тэрэ наадахадаа, үлүү гарганагүй, дуулахадаа бэрхэ, зохид маягтай. Үбгэн Дулиттл үнэхөөр арадай түлөөлэгшэ гэжэ этигэхээр. Тэрэ сэхэ зантай, hайхан сэдьхэлтэй, гүнзэгы бодолтой. Элдэб орёо бэрхэ ушаралта байдалhаа сэбэр гарахын тула гү, али зүбөөр шиидхэхэ гэжэ оролдоходоо, тэрэ элдэб арга мэхэ, уран шадабари гаргана. Энэ талаараа тэрэ ехэ баян хүн. Профессор Хиггенс тус үбгэжөөлтэй уулзаhанайнгаа hүүлээр полковник Бикериндэ хөөрэхэдөө, тэрэниие ехэл ухаатай сэсэн, түбhэн юумэндэ торохогүй хүн байна даа гэжэ хэлэнэ.

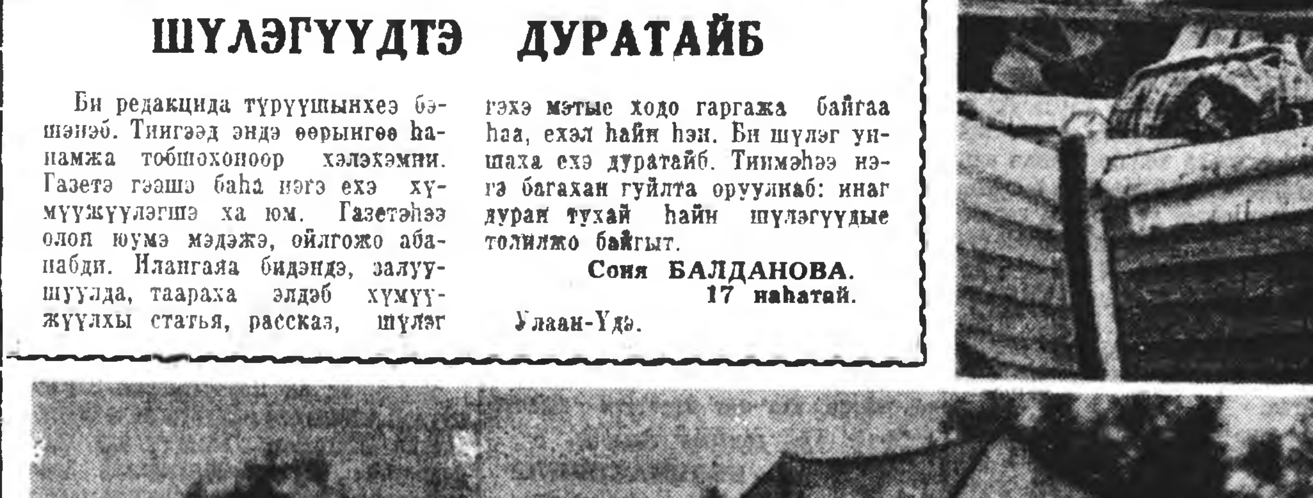
Бусад жэжэ рольнуудта РСФСР-эй габьяата артистка Н. Симонова, артистнар В. Агич, В. Засухин, В. Чекулов ба бусад бараг наадажа, харагшадай анхарал татана гэжэ hанаабди. Опереттэ дотор тэдэнэй наадаха үйлэ тиимэшье ехэ бэшэ юм. Гэбэшье олонхидынь бэлиг шадабаринигаа ашаар яhала өөрын зан абаритай хүнүүдэй образуудые харуулаа.

Б. Шоугай мэдээжэ комеди хадаа ойронь хүрэhэн режиссер бүхэниие наринаар хандахые уялгалдаг, мүн ехэ арга боломжошье олгожо үгэдэг. Режиссер В. Кожушкин тус спектаклиие сценэ дээрэ зохёон табихадаа, яhала hонин арга боломжонуудые олоhон байна. Бэе бэеhээ ондо ондоогоор гүйсэдхэгдэhэн үзэгдэлнүүд, гоё hайхан хубсаhан ба ойлгосотойхон хоёрдохи удха, мүн харахада урин сценын шэмэглэл, зайн галай шэди—эдэ бүгэдэ опереттын гол удхые тайлбарилха гэхэ гү, али буржуазна байдал, тэрэнэй хүн зоной муу муухай зан абариие шүүмжэлхэ хэрэгтэ зорюулагданхай. Гэбэшье спектаклиин зарим үзэгдэлнүүдые ондоохоноор табиhан hаа, бүришье ойлгосотой болохо hэн ха гэжэ hанамаар үенүүд, хаража байхада, яhала бии. Профессорэй Элизэтэй хэшээл үнгэргэжэ байхань, Алфиин түрэ, мори урилдаанай үеые харуулhан сценэ—эдэ бүгэдэдэ адли үнэншэмэ арга нүхэсэлнүүдые режиссерой олоhон hаа, спектакль бүришье hонин боложо үгэхэ hэн ха гэжэ hанамаар.

Тус опереттын сценые уран hайханайнь талаар шэмэглэhэн РСФСР-эй габьяата уран зураашa И. Арлачева ба уран зураашa Ю. Скопинцева нилээд ехэ мэргэжэлтэй болоhон хүнүүд гэжэ мэдэхээр. Ехэ, орёо шэмэглэлэй орондо юрын аад, ойлгосотойхон, опереттын удхада таарама шэмэглэл хэhэн байна.

Юрэнхы дээрээ айлшаднай hонирхолтой зүжэг харуулаа, композитор Ф. Лоу гэгшын гоё hайхан хүгжэм шагнуулжа баясуулаа гэжэ тэмдэглэхэ ёhотойбди.

В. НИМБУЕВ.

Шанга наран дээрэhээнь
Шарана, шарана.
Дуранай наран досооhоонь
Дулаасуулна, дулаасуулна.

Е. ЗАХАРОВАЙ фотоэтюд.

...на РАДНАЕВА

ДУУЛАНАБ ДАА

...уваhан
...мэтэ,
...зүрхэм,
...гээшэб?
...шэмэрhэн
...мэтэ,
...эльгэм,
...гээшэб?
...гүй нэдэрэлээр
...тамалаад,

Ходол шамайе хүлеэгшэлби даа.
Золгожо шамтай
уулзаагүй аад.
Зүүдэндээ шамайе
золгогшолби даа.
Хөөрэлдэжэ шамтай
үзөөгүйшье hаа.
Хүхюухэн зугаатайеш
таамагланаб даа.
Зүрхөөрөө шамhаа
холошье hаа,
Зүүдэндээ юундэшьеб
этигэнэб даа.
Зэртэгэрхэн нюдэнэйнгөө
сэсэгы соохоно
Сарюухан дүрыеш
мүнхэлнэб даа.
Зүдэрhэн зүрхэнэйнгөө
сохидол соохоно
Сэдьхэн шамаяа дууланаб даа.

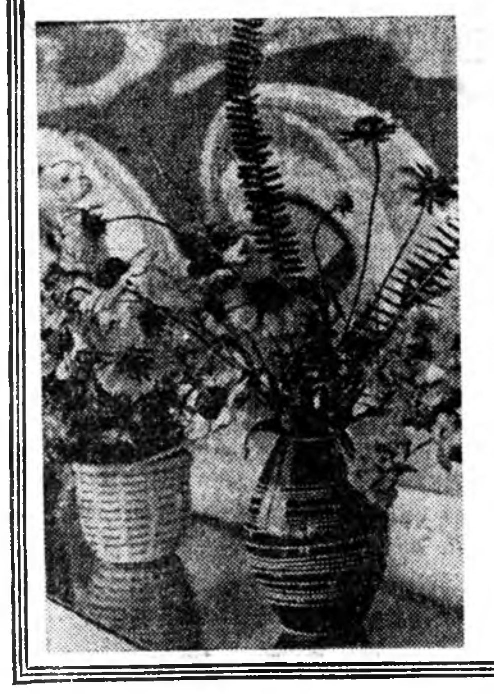
СЭСЭГҮҮДЭЙ ВЫСТАВКЭ

ФОТОРЕПОРТАЖ

Һүүлэй жэлнүүдтэ республикымнай предприяти, эмхи зургаануудта байгаалиие хамгаалха хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулагдадаг болонхой. Тиимэһээ Улаан-Үдэ хотымнай олонхи фабрика, заводуудай талмайнууд, тэдэнэй хабаатай үйлсэнүүд үнгэ бүриин сэсэгүүдээр, һоог бургааһаар шэмэглэгдэһэн байдаг гээшэ. Буряад оронойнмнай город, тосхонуудые ногоорүүлхэ хүдэлмэри жэл бүри үргэдэнэ. Жэшээлбэл, энэ жэлэй хабар ниислэл хотодомнай гурбан миллион зургаан зуун табин мянган сэсэг, дүшэн зурган мянган элдэб янзын модон, зуун ерэн гурбан мянган һоог бургааһан таригдаһан байна.

Үнгэрһэн субботын үдэр байгаали хамгаалгын Бүхэроссин бүлгэмэй Буряадай организаци городой саадтахи выставкын зал соо сэсэгүүдэй выставкэ нээгээ. **Энэ выставкэдэ байгаалида дуратайшууд өөһэдынгөө хэнэн хүдэлмэри харуулжа, олоной анхарал ехэтэ татаһан байна.**

Эндэ «Теплоприбор», авиационно, локомотив-вагон заһабарилгын заводуудай, Галуута-Нуурай шахтоуправлениин, республиканска больницын сэсэг ургуулагшад бэлэдхэн шэмэглэһэн гоё һайхан стендүүд харагшадай һайшаалда хүртөө.

— Мүнөө жэл,—гээд «Теплоприбор» заводой сэсэг ургуулагша Любовь Иннокентьевна Черных хөөрэнэ,—бидэнэр заводойнгоо хашаа соо жаран хоёр мянга янза бүриин сэсэгүүдые һуулгаха, табан зуун дүрбэлжэн метр талмайе мавританска газоншуд болгон хубаарилаа һэмди. Тэрэнһээ гадна хоёр мянга гаран һоог бургааһа, хоёр зуун хорёод модо таринхабди. Энэмнай нилээд ехэ хүдэлмэри гээшэ.

Үнэндөө «Теплоприбор» заводойхидой стендэ табигдаһан астра, гладиолус, георгин, флокс, бегони болон бусад олон элдэб янзын сэсэгүүд һолонго мэтэ үнгэтэн харагдана. Тэдэнэй дунда «Буряадай наран доро», «Венера тээшэ», «Һарын шулуун», «Хүдөөгэйхидтэ—алдар соло», «Илалтын түгэ», «Хиросимые бү мартагты» гэһэн нэрэтэй баглаа сэсэгүүд мүн лэ олоной анхарал ехэтэ татаа.

Улаан-Үдэдэмнай хамтын 12 сад бии юм. Жэмэстэ модонуудые болон сэсэгүүдые ургуулха дуратайшуул энэ выставкэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, өөһэдынгөө гараар ургуулһан арбуз, помидор, яблоко, кабачки гэхэ мэтэ элдэб янзын огородой эдеэ хоолой зүйлнүүдые, жэмэсүүдые табиһан байна. Эндэ гол түлэб ЛВРЗ-гэй «Весна» гэжэ хамтын саадайхидай стенд ехэтэ анхармаар байгаа.

Эдэ бүхы стендүүдые хараад байхада, манай садоводууд, сэсэг ургуулагшад дулаан оронһо ургадаг овощ, фруктнуудые, сэсэгүүдые Байгалай үмэнэхи шарүүн уларилда тааруулан ургуулжа шадаа гэжэ онсолон тэмдэглэмээр.

С. ТЮЛЮКИН.

Зураг дээрэ: выставкын зал соо.
Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ШАТАР

АМЖАЛТААРНЬ АМАРШАЛАЯ

Эдиршүүлэй дунда шатараар дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө Швецийн Стокгольм хотодо боложо байгаа мүрысөөндэ найма удаа наадахадаа, Москвагай студент Анатолий Карпов бүгэдыень илалтаар түгэсхөө. Энэ удаагайнгаа партида румын Урзике гэгшые шүүбэ. Тэрэнь А. Карповай урдаһаа тэмсэхэ эгээл бэрхэ шатаршадай нэгэн гэжэ тоологдодог байгаа. Тиигээд совет шатарша мүрысөөнэй түгэсхэл хүрэтэр гурбан парти наадаха болоно. Тиихэдэ 0,5 очко абабал, түрүү һуурида гараха.

Бусадай уулзалгануудта Андерссон (Швеци) Маккей (Шотланди) гэгшые, Нецкарж (Чехословаки) Фогтые (ГДР), Диас (Куба), Кастро (Колумби) гэгшэдые тус туста шүүгээ.

Адорьян (Венгри)— Каплан (Пуэрто-Рико), Юнке (ФРГ)—Вуачич (Югослави) гэгшэдэй наадан тэнсэлгээр дүүрэбэ.

Тиигэжэ найман наадалгын эсэстэ А. Карпов 8 очкотой, Адорьян Нецкарж хоёр 5—5, Каплан, Урзике гэгшэд тус бүри 4,5, Андерссон, Вуячич 3—3, Диас—2,5, Кастро—1,5 очкотой болонхой.

(ТАСС).

Телефон · Телеграф
ХИЛЫН ГААНАҺАА
Радио

Словацка правительствын заседани

ПРАГА. (ТАСС). Словацка Социалис Республикын правительствын заседани Братиславада болоо гээд ЧТК агентство мэдээсэнэ. Ниитын гурим горитойгоор эбдэһэн ушар һүүлэй үедэ Словакиин городууд болон тосхонуудта үзэгдөөгүй гэжэ правительство тэмдэглээ. Һүйдхэлшэ этэгээдүүдэй һанаашалгануудые шууд таһалдуулһан гүрэнэй захиргаанай органуудай, аюулгүйе сахиха органуудай, арадай милициин болон армиин эрид шанга ябуулгануудые правительство үндэрөөр сэгнээ. Эрхэтэдэй үдэр бүриин ажал болон намдуу тайбан байдалые һаатуулха һэдэлгэнүүдые ушар ёһо мэдэдэг, бодолтой байһаараа хүдэлмэришэд, таряашад, интеллигенци болон залуушуулай диилэнхи олонхинь таһалдуулаа гээд правительство тэмдэглэһэн байна.

Араб оронуудай лигиин сесси

КАИР. (ТАСС). Араб оронуудай лигиин онсо яаралтай сесси августын 25-да эндэ нээгдээ. Лигиин гэшүүд—бүхы 14 араб ороной түлөөлэгшэд тэрэнэй хүдэлмэридэ хабаадалсана.

МЕН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Израиль тушаа араб оронуудай хэдэг ябуулгануудые тааралдуулха тухай асуудал, тэрэшэлэн араб гүрэнүүдые толгойлогшонорой зүблөө зарлаха тухай дурадхал сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ.

Иерусалимда Аль-Акса гэжэ сүмые галдаһанһаа уламжалан, Дүтын Зүүн зүгтэ тохёолдоһон байдал тухай араб оронуудай лигиин генеральна секретарь Абдель Халек Хасунын элидхэлые сесси шагнаа.

Палестинын «Национальное освобождение» гэжэ организациин делегаци сесси дээрэ байлсана.

Маоистнуудай идхалгые ФРГ-дэ тараагша

БОНН. (ТАСС). Баруун Германиин милитарис ба үһөө нэхэхые эрмэлзэдэг этэгээдүүдэй «Дойче национальунд зольдатен-цайтунг» гэжэ газетэ дээрэлхы хархис ба булимтаралгынь политикын түлөө Пекинэй мүнөөнэй ударидагшадые нэгэтэ бэшэ магтадаг байгаа. Мүнөө энэ газетэ Пекинһээ абтаһан худал хуурмаг номнолые саг үргэлжэ тараагшань болонхой.

ПРОФСОЮЗУУДАЙ БҮХЭДЭЛХЭЙН ФЕДЕРАЦИИН БУРУУШААЛГА

ПРАГА. (ТАСС). Ажалшадай эрхые хаһаха зорилгоор Уругвайн правительствын абаһан хатуу шанга хэмжээнүүдтэ эсэргүү буруушаалга мэдүүлһэн телеграммые Уругвайн премьер-министртэ Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин секретариат эльгээгээ.

Ажалша хүн зоной байдалда муугаар нүлөөлхөөр «алмалта хэхэ» политика бэелүүлэн, гүнзэгы ехэ экономическа кризисые шиидхэхые Уругвайн правительство һэдэнэ гээд телеграмма соо хэлэгдэнхэй. Энэ политика эсэргүүсэн тэмсэгшэдтэ засагаархид аюулгүйе сахиха хэмжээнүүд гэдэгые хэрэглээ, тусхайлбал, конституционно эрхые саг зуура болюулаа, газетэнүүдые хаагаа, забастовко хэгшэдые ажалдань хүсөөр элсүүлнэ, хэдэн мянган хүниие, тэрэ тоодо, Уругвайн ажалшадай национальна конвентын ба ороной бусад профсоюзна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдые арестовалаа. Арадта харша эдэ бүхы хэмжээнүүдые болюулха, ажалшадай социально-экономическа зүб зүйтэй эрилтэнүүдые хангаха, профсоюзна эрхые болон демократическа сүлөө сахиха тухай ВФП шууд шанга эрилтэ хэнэ.

Багаа хуулажа хаяба

Урда Вьетнамһаа американ сэрэгүүдые «саашадаа гаргаха тухай» шиидхэбэри гаргалгые США-гай президент хойшолуулаа гэжэ американ хэблэл мэдээсээ. Энэ алхам үнэндөө Вашингтоной политикые хубилганагүй.

Вьетнамдахи американ сэрэгүүдэй «тооe хороохо» тухай гаргагдаһан ехэ шууян идхалга хэхэ зорилготой хэмжээн анханһаа хойшо байһан юм. Тус хэмжээн хадаа американ арадые, дэлхэйн олониитые худхуулха зорилготой. Энэ хадаа амгалан ёһоной гуримшуулга түргэнөөр хэхые США эрмэлзэнэ гэһэн хуурмаг һанал түрүүлхэ ёһотой байгаа бшуу. Теэд үнэндөө Вьетнамдахи ээрхэг түримхэй ябуулгаяа Вашингтон үргэдхэжэл байгаа.

Хэрбээ энэ мэдүүлгые Сайгонһоо абтаһан һүүлэй мэдээсэлнүүдтэй сасуулжа үзэхэ болоо һаа, США Урда Вьетнамһаа өөрынгөө сэрэгүүдые гаргаха тухай һанаашалнагүй гэжэ харуулжа үгэнэ. Американ сэрэгүүд Сайгоной засаг түрын частьнуудаар һаядаа һэлгэгдэжэ шадахагүй гээд Вьетнамдахи американ сэрэгүүдэй командалагша генерал Абрамсай һанамжалдаг байһаниинь американ корреспондентнүүдэй Сайгонһоо дамжуулһан мэдээсэлнүүд соо дурдагдана. Иимэ юумэ хэхын урда тээ Сайгоной армиие шэнээр зэбсэглэхэ, дайшалхы зоригжолыень дээшэлүүлхэ, хүтэлбэриинь һайжаруулха хэрэгтэй. Мүн лэ мэдээсэлнүүдэй ёһоор сайгон сэрэгүүдые шэнээр зэбсэгжүүлгэ 1972 оной июниин 1 хүрэтэр түгэсхэгдэхөөр түсэблэгдэнэ, харин дайшалхы зоригжолыень дээшэлүүлхын, хүтэлбэриинь һайжаруулхын тулада «бүри ехэ саг хэрэгтэй болохо байна» гэжэ генерал тоолоно.

Л. ВЕЛИЧАНСКИЙ.
(ТАСС).

ҮНДЭР НАҺАТАЙШУУЛАЙ БАЙДАЛ УЛАМ МУУДАНА

ВАШИНГТОН. (ТАСС). Хэдэн олон миллион наһажаал американецууд угаа бэрхэтэй хэсүү байдалтай болоожо байнхай.

65-һаа дээшэ наһатай 20 миллион американецууд багахан олзо доходтой гээд наһажаал хүнүүд тухай асуудалаар сенадай тусхай комиссида бэлэдхэгдэһэн элидхэл соо хэлэгдэнэ. «65 наһа гүйсэһэн арбан хүн бүхэнэй гурбаниинь тон үгытэй ядуугаар ажаһуудаг» гээд элидхэл соо тэмдэглэгдэнхэй. США-гай пенсионернүүдэй 50 шахуу процентнь бүришье ядуу тулюураар ажаһуудаг юм.

Пенсеэр хоолойгоо тэжээдэг американецуудай байдал саашадаа улам муудаха» гэһэн тобшолол элидхэлэй авторнууд хэнэ.

100 мянган хүдэлмэришэн митингдэ хабаадаба

АНКАРА. (ТАСС). Турциин бүхы шахуу томо профсоюзна нэгэдэлнүүдэй түлөөлэгшэдэй ехэ митинг Турциин хүдэлмэришэдэй профсоюзуудай конфедерациин үүсхэлээр Турциин ниислэлэй түбтэхи Тан Доган гэжэ талмай дээрэ болоо. Хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, 100 мянга шахуу хүн митингдэ хабаадаа. Салин хүлһэ дээшэлүүлхэ, ажалай эрхэ байдал һайжаруулха эрилтэ митингдэ хабаадагшад хэһэн байна.

Турциин хүдэлмэришэдэй профсоюзуудай конфедерациин генеральна секретарь Халиль Тунч митингые нээгээ. Ороной элдэб районуудтахи турок хүдэлмэришэдэй ажамидаралай эрхэ байдал тухай тэрэ тогтожо хэлээ, Зүүн Анатолиин хүн зоной байдалай илангаяа муу байһые онсолон тэмдэглээ. Экономическа болон социальна эрхэ нүхэсэлые һайжаруулхын түлөө, ажалшадай байдал һайжаруулхын түлөө нэгэдэмэл тэмсэл хэхыень хүдэлмэришэдые удаань үгэ хэлэгшэд уряалаа.

БУРЯАДАЙ ЗОХЁОЛШОДОЙ ШЭНЭ БҮТЭЭЛНҮҮД

Ц-Ж ЖИМБИ

Романһаа хэһэгүүд

Гал могой жэ

ҮДЭРТӨӨ...

(Түгэсхэл. Эхиниинь августын 27-ой номерто).

Үглөөдэрынь хэдэн моритой хүнүүд шэлын горхон өөдэ бэдэрэлгэ хэбэ гээшэбди, одоол тэрэнэй мүрысень олоо болоожо ябатарнай, хура бороо орожо, хооһоор бусалган болобо. Үсэгэлдэртөө би хоёр хүршэ колхозуудаар, хойто леспромхозоор, түмэр харгын станцаар тэрэ мориёо бэдэрбэб, тэрээгүүр үгы байха гэжэ мэдэбэшье, ябаагүйдөө һанаамни амархагүй байгаа. Намһаа гадна манай гэр бүлынхид булта бэдэрэлсээ: Сэрэн-Дулма хээтэй МТС-тэ байдаг милицидэ мэдүүлээ юм, тэдэниинь һүүлшын үедэ манай нютагаар хулгай элбэгжээ. тэрэ моринтнай олдохо гү, али үгы гү—хэлэхын аргагүй байна гээ юм. Залуу эжымни тэрэ шадарай фермэнүүд, гүүртэнүүд, бригаданuудаар мориемни һурагшалаа. Тиигээд лэ хаанашье олоожо ядахадаа, урмаа хухаранхай юумэ бусаа һэн. Хүгшэн эжымни үнөөхи Ханда почтальондоо үзэл узүүлээ. Тиихэдэнь тэрэ моринтнай үхөө, хонхонь хойто хадада ута шэнэһэнэй мүшэртэ үлгөөтэй байна гэжэ абаралдаа һэн. Би һүүлшын үедэ үргэһэ нойргүй болошооб, ёһоор унтажашье шаданагүйб, нэгэ жаа нойрсоо болоходоо, элдэб зүүдэ хараад лэ һэришэхэн. Мүнөө һүни үни удаан үүрэй сайхые хүлеэн, урагша хойшоо харан хэбтэтэрээ, арайшье гэжэ хоёр нюдөө аняа болоходоо, үнеэхил Тахим таһархайнгаа хойноһоо эрьюулжэ зүүдэлбэб, тэрэ моримни майлада гаража байһан хурса гэралтэй наран тээшэ гүйжэ ябана, тэрэнэймни һамбай, дэлһэн, һүүлынь дашитан хиидэнэ, тэрэнэймни хүзүүн доро алтан хонхо шэхэ дүлиирмээр ханхинана. Би тэрэнээ яашье тогтоожо ядана, хойноһоонь унажа бодожо ябаад лэ, ябагаараа эрьюулнэм, дахин унанаб. Гэнтэ намайе хүгшэн эжымни ехээр татан һэрюулжэ байба, минии гайхан харахадамни, ши юугээ хашхарна гээшэбши гэжэ хэлэбэ. Би бодоод лэ эдеэлхэ гэхэдээ, эдеэ хоолшье зосоомни орохоёо болишоо, столойнгоо ойро зогсоод лэ, гүсынгөө хоолойгоор хүйтэн сайгаа гудамхяад, хилээмэнэйнгээ хухархай үмхөөд, гэрһээ гарабаб. Газаа Жамбал-Бабуутай уулзашабаб, тэрэмнии нэрэ һурагүй энеэһэн, шулһэ нёлбоһоо һайраһан юумэ ябана. Халуун үдэршье байгаа һаань, хахархай боро шинелээ үмдэнхэй. Гартаа энэ хабартаа бидэнэй наадаһан модон буу хаанаһааншьеб олоожо баринхай, намда буршытараа бажуулгаһан саарһа һарбайба.

— Батажаб, бари энээниие...

— Орхил даа саашань!—гээд би тэрэ саарһыень хэрэггүй юумэ гэжэ хаяхала һанабаб.

— Ши тэрэниие уншиш! Захиралта ха юм!...—гээд тэрэмни ухаа алдаба.

— Ши юугээ тулхабаалнаш даа...—гээд би тэрэ саарһыень абабаб, тэрэнь намайе правленидэ дуудаһан Ендон бригадирай бэшэг байба ха юм. Зай, иигэхэдээл бригадир намайе дуудаба бы даа. Юрэдөө, юун гэжэ хараагша ааб гэжэ шэбшэнэм. Теэд хараалгахашье һаа, хамаагүй ошохо хэрэгтэйл даа.

Конторын байшан соо бүрүүл. Гурбан сонхонь үни сагай аршагдаагүй хэбэртэй. Үнинэй избёосходоогүй, тиимэһээ боро үнгэтэй болошоһон баруун ханадань колхозой бүхы гэшүүдэй список-дансань үлгөөтэй, тэрээндэ хэн ямар һарада хэды ажалта үдэр олооб гэжэ тэмдэглэнхэй. Гэрэй тэгэндэ байһан олон һугалгануудтай столой саана Ендон бригадир томо шоото тос-тос татан һууна. Тэрэнэй барбагар хара нюурыень, шара полевой сүүмхыень харахадаа залд гэбэб. Юрэдөө, колхозой ноёдто хараалгажа үзөөгүй һэмби, мүнөө хараалгаха саг ерээ ха юм даа гэжэ шиидэн зогсоноб. Тэрэмни намайе тудажа шэрүүн хашамал хоолойгоор дуугарна:

— Аа, ши, Доржиев, ерээбши?

Би хүн болоожо түрэһөөршье һургуулиин багшаһаа бэшэ хүндэ эсэгынгээ нэрээр нэрлүүлээгүй аад лэ, мүнөө Доржиев гүүлэхэдээ ондоошог хөөрэлдөөн болохонь ха гэжэ тухайлбаб.

— Ерээб...

— Зай, Тахим таһархаймнай хаанаб?—гээд бригадир энэ бэеэрээ нюуһан мориёо гаргаад, наашань асара гэһэн юумэдэл, нам тээшэ гараа һарбайна.

Би бахардан харюусанаб:

— Тэрэ моримни үшөө олдоогүйл...

— Юундэ?

— Мэдэнэгүйб...

— Мэдэнэгүйб гэжэ гү? Яагаа һанаа амараар мэдэнэгүйб гэжэ байнаш? Ямархан зорилготой... Байза даа. Иигээд шинии жолоое мэдүүлдэг болохоб!—гээд бригадир занаба.

Бригадирай намайе яахаяашье һанаһыень ойлгожо ядахадаа һуранаб:

— Юун гэжэ хэлэнэт?

Бригадир нам тээшэ үгсын, сухалтай нюдөөр үрэмдэн харана.

— Һэ... Ши үшөө зорёолжо байхалтайш?

— Би зорёолноғүйлби...

— Ши, нүхэр, колхозой зөөриие үгы болгожорхёод, һанаа амар ябаха юумэгүй, тэрэ мориёо яажашье һаань оло!..—гээд тэрэм столоо тоншосогоно.

— Бэдэрнэлби... Теэд яашье олдоногүйл...

— Орондонь ондоо мори худалдажашье абаад һаань үгэ!

Би түрүүшын һүни манахадаа нэгэ мориин олзотой ерээ һэмнайб, тэрэнэймнай эзэниинь мүнөө болоторoo олдоогүй, тэрэнээ Тахим таһархайнгаа орондо абажа болохогүй юумэ гү гэжэ һураха гэбэб.

— Би тиигэхэдэ мори олоожо ерээ һэмнайб...

Бригадир минии үгэнүүдые таһа дүүрэн ганирна:

— Тиигэхэдээ колхозтой тоосооб гэжэ һанаагши? Тиимэ һониин юумэ гэжэ байхагүй. Ойлгоошогши?!

— Теэд би хайшан гэхэ хүмбиб?

— Түлэхэш!..

Тэрэниие урдаһаань хашаха дурамни хүрэнэ.

— Би энээнһээ хойшо һүниин мориндо гарахаяа болёоб...

— Мори алдаагүй байхадаа болихо һаа, болихоёо яаһан хүмши? Мүнөө болихом гэжэ байхабши?! Яагаа һөөл юумэбши?..—гэбэ.

— Би моришон болохогүйб—гээд нэгэ хэлэһэн юумээ дабтанам.

— Ши минии урда моришон болохоб. болохогүйб гэжэ байхабши? Ши газар үһан дээрэ ганса моришон болошооб гэжэ һанаа гүш? Мүнөө намар болоо, моридоо хорёо соогоо хаагаад байхабди. Ойлгосотой гү?!—гээд бригадир стол шаагаад абана, тэрээн дээрэ байһан юумэн хуу дууһан һүрэшэнэд.

Минии хэдэрни хүдэлдэшэбэ, мүрынь ганса, мүргэлынь нэгэн гэжэ шиидээд лэ тархяа һэжэрнэм.

— Болохогүйб...

Бригадир мүнөө намайе арсаха гэжэ һанаагүй ха, тиигээд лэ яахашье мүрөө олоожо ядаһан хэбэртэй һуутараа, полевой сүүмхынгээ хабхагые хас гэтэрнь тайлаад, зосооһоонь нэгэ тетрадь гаргаһан бэеэрээ богонихон карандаш гаргаад, тэрэнэйнгээ үзүүртэ нёлбоод лэ, бэшэжэ ороно.

— Шамда акт бэшэхэдэм, ши һанаа орохо байхаш. Юрэдөөл, энээниие Быков милиционертэ үгэжэ, мүшхүүлхэл байхаб. Сэрэгэй үеын хуули гэжэ байдаг юм. Сүүдэй урда зогсоходоо мэдэхэш!..

Би дуугай һуунам. Юрэдөө, зосоомни бүрхэшэбэ даа. Ханада няалтатай списогые харанам, тэрээндэ бэшээтэй нэрэнүүдэй дундаһаа, өөрынгөө нэрэ обогые олоноб. Доржиев Батажаб тээд байна. Эсэгэмни түрүүлэгшэ байһан юм. Ажалта үдэрнүүдэ харанам, би яһалал олзотой болоожо ябаһан хүн байнаб.

Бригадир уруугаа хараад лэ, акт гээшые ормогложо һууна, тиигээд юушьеб һанажа ядаһан хэбэртэй карандашайнгаа үзүүрээр тархяа маажана.

— Тахим таһархайгаа хэзээ үгы болгооб гэнэш?

Уржадэр һүни, үүр сайхаһаа урдахана...

— Хайшан гээд үгы болгоо, яагаа хүмши, хэлээд үгыш!..—гээд тэрэмни дахин асууна.

— Уржадэр һүни үүрэй сайхаһаа урдахануур үгы болошоо ха юм, би тэрэниие үгылэмсээрээ, хойноһоонь бэдэрээд, олоожо ядахадаа һөөргөө бусаа һэм...

— Тиигээбши?

— Тиигээ...

Би үнөөхи списогээ шагааһан зандааб. Өөрынгөө ажалта үдэрнүүдые бүридхөөд гайханам. Иимэ ехэ ажалта үдэртэй хүмби гэжэ мэдээгүй ябааб. Һүүлшын гурбан һара соо намда адли олзотой хүн үсөөн даа.

Бригадирай нюурынь бүри хүлэршэбэ, духаяа уршылган, юушьеб бодолготоно, карандашайнгаа үзүүрээр тархяа маажан, бэшэхэсэ болин һуутараа асууна:

— Батажаб, ородоор үгы болоо гээд юун гэдэг бэлэй? Путрялся гү?

— Потерялся гэдэг ха юм...

— А һаа... Би зүб бэшээ гүб? Хараад үгэл даа...—гээд тэрэмни саарһаяа һарбайна.

Би бодожо, столой хажууда ошоод лэ, тэрэ актыень харабаб. Тэрэ актнь ород, буряад үгэнүүдые холижо байжа бэшэнхэй, үгэ бүхэндөө алдуутай, хүнэй уншахадаа, энеэхээр юумэ байба. Иимэ олон алдуунуудай түлөө диктант бэшэхэдээ, манай һургуулиин багша сохом лэ муу сэгнэлтэ табиха һэн. Иимээр бэшэдэг хүн лажа бригадир болоожо ябадаг юм гэжэ гайханам. Би тэрэ бэшэһэн актынь алдуунуудые заһанам.

— Иигэжэ бэшэдэг юм...

— Саашань өөрөө бэшэхэб...—гээд Ендон бригадир намда алдуунуудые заһуулһандаа гайхаһаншье юумэгүй, тэрэнээ саашань үргэлжэлүүлэн бэшэнэ.

Би тэрэл ажалта үдэрнүүдэйнгээ списогыень харанам. Эдээндэмни хэды тарян, үбһэ хулһан, мүнгэн зөөри үгтэхэб гэжэ бодоноб. Юрэдөө, энэ мориёо түлэхэ болоо һаа, ажалта үдэрэймни түлбэри үри шэрииемни хаажа шадаха гээшэ гү, али үгы гү гэжэ һананам.

— Зай, энээниие дахин хаража үгэл даа...—гээд бригадир баһал намдаа тэрэ саарһаяа үгэбэ, тиигээд хармаанһаа хабтагар ялагар тамхинай хайрсагханиие гаргажа, тамхилжа ороно.

Би баһа тамхилха дурамни хүрэшэбэ. Теэд хармаанаа үудалаад үзэхэдэмни, хооһон байба. Тиигэбэшье би бригадирһаа тамхи эрибэгүйб, тэрэнэй актыень уншан һуунам, юрэдөө, хэмгүй хатуугаар бэшэгдээтэй байба, энээнэй ёһоор [...]
майе зэмэдэ оруулжа [...]
ха гэжэ һананам. Теэд
намайе хуулида бү үгы[...]
ши.
— Зүб бэшээтэйл [...]
— Бригадир тамхи[...]
шаб шара болошоһон
ирзайлган энеэбхилнэ,
гарган һарбайна, тэдэ[...]
заһажа үгэһэнэймни [...]
гэбэ гээшэ ха.
— Бари, тамхи [...]
Би хэдышье тамхи [...]
һанажа байгаашье һа[...]
һөөнь арсабаб.
— Би тамхи тат[...]
гүйб...
Ендон бригадир т[...]
түрүүлжэ гараа таба[...]
гүүр нам тээшэ түлхи[...]
— Энээн дээрэ [...]
хи!..
Энэ үедэ манай залу[...]
дэ харагдаба, тэрэнэй
халуудашанхай, энд[...]
ерэһэн хэбэртэй, [...]
ганирна:
— Ши, Ендон, [...]
ямар юумэдэ гарынь [...]
назбшя? Хүбүүемни
оруулхашниб?...
Манай залуу эжын
табихадань, хашарһан
һуутараа, нэгэ забһар
бригадир дуугарна:
— Танай Доржиие
лалдажа ябана гэжэ [...]
манай нютагһаа бэшэ[...]
— Бэшэшье хүнүү[...]
ябана гэжэ би баһа
бидэнэр, эхэнэрнүүд,
ядажа, һарбагайдажа [...]
ди, ши намшуу гэргэ[...]
бэрхэ ха юмши. Хари[...]
гээ гэртээ даража һ[...]
гээд атанханаа алдан[...]
эжы.
— Зай, ши ойлгы[...]
гадир юушьеб хэлэхэ[...]
— Ойлгожо ядаха
Энэ Батажабаар һүн[...]
хээд, туһалха гэжэ
үшөө баһахала, долиг[...]
гүт?!
Залуу эжынгээ н[...]
хыень би орой хара[...]
энэ хэрэлдээ хэхэдэ[...]
гэжэ гуйбаб:
— Эжы, хүрөөл [...]
Харин эжымни н[...]
оробо:
— Юугээ хүрөө г[...]
нии хэлэхэ үгэ мэд[...]
Хүнэй үгэ дуулангүй,
шон болоожо шадахагүй
хо... Тиигээд колхозо[...]
үгы болгоод байхаш...
ниинь ямар юумэнь [...]
юм, дүрбэн хүлтэй [...]
али хоёр хүлтэнь гү? [...]
дит бодхуулнууд би[...]
шэб, тэдэниие бари[...]
агшаб...
Ендон бригадир хү[...]
бодоод:
— Ши, Дыжит, эн[...]
бү хэлэ. Юрэдөөл, тан[...]
хозой нэгэ һайн мори[...]
байна бшуу даа. тэр[...]
гэжэ мэдээрэйт...
— Түлэхэ гэнэ [...]
түлэхэ шадалтайбди.
моринойтнай орондонь
тые үгэхэл байхабди.
дынгоо Халзан мал[...]
жа ерээб, энэ конторы[...]
хаагааб, тэрэнэйнгээ [...]
шоогүйдэ тушаажа [...]
залуу эжы үүдэ сэ[...]
хүүрэй саадахи хор[...]
байһан хашарагаа за[...]

Фашизмда эсэргүүсэн нэгэдэмэл тэмсэл хэхэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Нюуса байдалтай испан социалис хүдэлмэришэнэй парти ба Португалиин социалис ябуулга гэжэ парти фашизмда эсэргүүсэн нэгэдэмэл тэмсэл хэхэ гэжэ шиидхээ. Энээн тухай Испаниин социалис хүдэлмэришэнэй партиин һаяхан гаргаһан бюллетеньдэ үндэһэлэн, Франс-Пресс агентство мэдээсэнэ.

Испаниин ба Португалиин партинуудай нэгэдэмэл ябуулга хэхэ шиидхэбэри фашизмда эсэргүү эдэ хоёр хүдэлөөнэй хүтэлбэрилэгшэдэй хэлсээнүүдэй Лондон ба Парижда болоходо баталан абтаһан байна.

Португалиин социалис ябуулга гэжэ парти орон дотор демократическа байгуулалта тогтоохо, эрхэ сүлөө һэргээхэ, политическэ шалтагаанаар хаалтада һуудаг бүхы португалиинхидые амнистилха тухай соносхохо эрилтэнүүдые хэнэ. Энэ парти хадаа Португалиин колонинуудай арадуудай өөрыгөө тодорхойлхо эрхэтэй байһыень мэдэржэ, Ангола, Мозамбик болон Гвинейдэ (Бисау) бэеэ даанхай байдал олгохо тухай Португалиин правительствада эрилтэ хэнэ.

Аргентинын Компартиин уряа

БУЭНОС-АЙРЕС. (ТАСС). Аргентинын хэдэ хэдэн профсоюзна организацинуудай августын 27-до эмхидхэхээр хараалһан забастовкые дэмжэхыень уряалан, ороной бүхы демократическа ба түрүү хүсэнүүдтэ Аргентинын Коммунис парти хандаа.

«Бүхы ажалай хүнүүдэй шухала эрилтэнүүдые дэмжэһэн эрид шанга тэмсэл монополинуудай, илангаяа американ монополинуудай добтолгые зогсоожо, арадта харша, нацида харша диктатурада эсэс табижа шадаха» гээд Компартиин мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Профсоюзна болон политическэ хүдэлөөе һуларуулха гэжэ эрмэлзэдэг «диктатурын болон тэрээндэ туһалагшадай түсэбүүдые таһалдуулхын» тулада хүдэлмэришэдэй, демократическа хүсэнүүдэй нэгэдэмэл ябуулгануудые нэгэдүүлэн шангадхахые КПА уряална.

Забастовко хэгшэдые хашана, хабшана

САН-ХОСЕ. (ТАСС). Никарагуаһаа абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, шиидамуудые бариһан бүлэг хүйхэрнүүд ороной ниислэлдэ Манагуа гэжэ багшын гэр руу сүмэрэн ороо. Экономическа байдалаа һайжаруулхын, демократическа эрхэ хангахын түлөө хоёрдохи неделиин турша соо үсэд шанга тэмсэл хэжэ байһан һургагшанарай профсоюзай федерациин штабквартира энэ гэр соо байдаг юм. Хулигантаһан этэгээдүүд багшын гэр соо байһан хүнүүдые сохижо нанашажа ороо.

Энэ добтолгодо эсэргүү буруушаалгын тэмдэг болгон Никарагуагай национальна университедэй багшанар ба студентнүүд забастовко соносхос. Энгэй мэдэлдэ байдаг бүхы колледжнүүд мүн лэ хэшээлээ хэхэеэ болёо.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

16 часһаа 19 час хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 16 часһаа орон доторхи һонин. 16.10 минутаһаа совет ороной кинематографиин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан концерт. 17.55 минутаһаа футболоор уласхоорондын уулзалга. Эндэ «Торпедо» (СССР)—«Рапит» (Вена) гэһэн командануудай наадан харуулагдаха. УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 19 часһаа спортын һонин. 20. 45 минутаһаа кинофильм харуулагдаха. 22 часһаа «Хүдөөгэй галханууд» гэһэн телевизионно журнал. 22.50 минутаһаа «Филиппинки в Киеве» гэһэн фильм-концерт. 24 часһаа 2. 15 минута хүрэтэр Москваһаа дамжуулга. 24. часһаа «В. И. Ленинэй ябаһан нангин газарнуудаар» гэһэн дамжуулга. 1.35 минутаһаа «Время» гэһэн һүүлэй һониной программа.

ПРАВДА БУ
МҮНӨӨДЭ
НОМ

Нэгэдэхи хуудаһан[...] ряалгын асуудалаар А[...] корреспонденци. «Хуу[...] ряахаб» гэһэн мэргэж[...] «Республикын ажалай [...] гаршаг доро тобшо м[...]

Хоёрдохи хуудаһан[...] —арад зониие хүмүү[...] гэһэн КПСС-эй Захаа[...] пленумэй тоосоон. А[...] бэхижүүлхэ асуудала[...] денци. Түрэл орон до[...]

Гурбадахи хуудаһан[...] терпалнууд. Хилын са[...] ТАСС-ай мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһан[...] дэй выставкэ» гэһэн [...] гай репортаж. Спо[...] В. Мацуленко гэгшын [...]

Редактор
Ц. Ц. ЦИ[...]

Манай адрес, телефо[...]

г .УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора [...] приёмная—54-93. зам. редактора—68-08, зам. ред[...] 62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря [...] отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства [...] 63-86, пропаганды и агитации—56-23, промышлен[...] строительства—61-35, советского строительства в быт[...] культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—[...] формации—34-05. общественная приёмная—56-62, [...] бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати [...] те Министров БурАССР
Н-02753.